

Vaše božično darilo

THELON- talna obloga

ki je izdelana v obliki enega komada, in sicer po velikosti vašega poda in se da lepo snaziti.

Strokovna trgovina

ORASCH'Erben

Klagenfurt, 8-Mai-Strasse 5,

Tel. 56-38 in 10.-Oktober-Strasse poleg kino Precht.

Nas tednik Kronika

kulturno-politično glasilo.

svetovnih in domačih dogodkov

9. leto / Stevilka 49

V Celovcu, dne 5. decembra 1957

Cena 1.50 silinga

Lepa
darila
za
Božič

Juvela, ure in nakit pri

**GOTTFRIED
ANRATHER**

Klagenfurt, Paulitschg. 9

Strokovna delavnica
za popravila

Spoznavanje in sožitje

Na „Rožanskem dnevu“ minulo nedeljo v št. Janžu v Rožu je dr. Joško Tischler govoril o slovenskem šolstvu. Temeljne misli njegovega govora so bile:

Sedaj, ko je jesensko delo v glavnem končano, se lahko z večjo pozornostjo posvečamo tudi drugim vprašanjem, kot kulturi, šolstvu in vzgoji. Človek namreč ne živi samo od kruha, ampak tudi od duhovnih dobrin. Duh je tisti, ki oživlja! Tega duha pa je treba že iz mladosti vzgajati in prav usmerjati. Obenem z domom vrši to važno nalogo šola. Toda pri nas na žalost politične razmere otežujejo šoli to njeno poslanstvo. Na Koroškem je jezikovno vprašanje bilo glavni element narodnostnega boja, ki ga nismo začeli Slovenci, ampak nam je bil že pred 100 leti vsiljen po nemški večini v deželi. Do leta 1938 smo imeli pri nas utrakvistično šolo, katere namen je bil, da v najkrajšem času slovenskega otroka s pomočjo materinščine uvede v nemščino. Čim je bilo to doseženo, za materinščino ni bilo več prostora. Leta 1945 smo dobili dvojezično šolo, ki je temeljila na povsem drugačnem duhu. Ta šola naj povezuje oba otroka, nemškega in slovenskega v enotnem pouku, kjer sta oba jezika učna jezika in jih morajo oboji naučiti. To odgovarja tudi načelu enakih pravic in dolžnosti vseh državljanov na ozemlju, kjer bivata dva enakopravna naroda. Ako ne bi bilo tako, potem ne bi bilo enakopravnosti, kajti kar je dolžnost za enega, je tudi za drugega. Torej kot se mora slovenski otrok na tem ozemlju dveh narodov učiti nemško tako velja za nemškega ista dolžnost glede slovensčine.

To šolsko odredbo z dne 3. 10. 1945 so sprejele in odobrile vse politične stranke. O kakem angleškem pritisku ni govora in tisti, ki so takrat tej uredbi očetovali z menoj vred, si ne upajo kaj takega trdit! To kričijo drugi, ker vedo, da pri nas lahko nekažnovano širijo neresnico.

Od začetka je bilo mnogo težav radi usposobljenega učiteljstva in le počasi je začel doraščati nov, za to šolo usposobljeni učiteljski kader. Kjer so bili učitelji na mestu, je ta šola dosegla jako dobre uspehe, kar so ugotovile številne inšpekcije z Dunaja. Raven znanja je bila ista ali celo boljša kot na nemških šolah, s to razliko, da so otroci znali dva jezika.

Na „vzorno ureditev“ dvojezične šole so se avstrijski predstavniki vedno znova sklicevali pri pogajanjih za državno pogodbo. Leta 1947 sta deželni glavar Wedenig in deželni svetnik dr. Karisch odšla v London, da tam branita državne meje. Istočasno se je v Celovcu sestal deželni zbor in na slavnostni seji je namestnik deželnega glavarja g. Ferlitsch v imenu vlade izjavil:

„Po švicarskem zgledu smo v določenih delih dežele ... uvedli dvojezično šolstvo in ne vprašujemo otroka, ali je Slovenec ali Nemec, temveč zahtevamo, da se nauči obeh jezikov. Prepričani smo, da je to v prid obeh ljudstev, ki sta naseljeni v naši deželi.“

Deželni zbor je to izjavo enoglasno potrdil, zato se iz trte izvite vse trditve o „angleškem diktatu“.

In ko sta se gg. Wedenig in Karisch vrnila iz Londona, sta izjavila, da je bila prav dvojezična šola najboljša obramba južne državne meje. Takrat so vse druge stranke (Herke za socialiste in Herman Gruber za OeVP) še v posebnih izjavah popolnoma svobodno priznale to rešitev za najboljšo.

Pred nekaj dnevi mi je prišla v roko knjiga tedanjega avstrijskega zunanjega ministra Karla Gruberja. Na več straneh opisuje potek odločilnih pogajanj za državno pogodbo leta 1947 v Moskvi. O razgovorih s sovjetsko vlado, ki jo je zastopal zunanji minister, piše Gruber:

„Postavil mi je zgolj dve vprašanji: Prvo se je tikalo slovenskega šolskega pouka ...“ (K. Gruber, Zwischen Befreiung und Freiheit, 1953.) —

Takrat se je avstrijski zunanji minister skliceval na vzorno ureditev dvojezičnega šolstva.

Ko pa smo pred nekaj tedni slovenski zastopniki na tiskovni konferenci na Dunaju vztrajali na istem stališču, so nas pa hoteli nemški časopisi proglasiti malodane za sovražnike države!

Iz vseh dokumentov o pogajanjih za državno pogodbo izhaja, da je bila dvojezična šola načelno sprejeta vanjo vprav na temelju zatrjevanj odgovornih avstrijskih predstavnikov kot najboljša rešitev za obmejno ozemlje ter da je sedanje besedilo državne pogodbe, ki obvezuje državo, le potrditev te ta-

Pred vrhunsko konferenco Atlantskega pakta

Atomske rakete za Evropo?

Živahna politična in diplomatska dejavnost je bila minuli teden opazna v treh evropskih prestolnicah, Parizu, Bonnu in Londonu. Spricho bližajoče se konference vrhovnih predstavnikov članic Atlantskega pakta so se že pojavili razni načrti za bodočo preureditev tega zaveznitva.

Radi boležni odgovornih državnikov v Bonnu in Washingtonu je dejavnost ondodnih vlad znatno ovirana, v Parizu pa vse politične glave zaposluje „umazana“ vojna v Alžiru, je angleška vlada zopet dobila z lahkoto politično iniciativo v roke in jo tudi pridno razvija. Se razume, da ne direktno, kajti to bi zbudilo hudo kri med ostalimi zavezniki, češ da si hoče Anglija že vnaprej izvojevati prednosti za bližnjo konferenco atlantskih zaveznikov. Pač pa je ustanova „Reid“, ki ima izvrstne zveze z zunanjim ministrstvom, povabila v London bivšega ameriškega poslanika v Moskvi Kennana, ki je sedaj profesor na univerzi Princeton, eni izmed najslavnejših ameriških visokih šol. Odkar je Kennan izstopil iz aktivne diplomatske službe in se posvetil profesuri, je večkrat razvijal nazore, ki so bili v nasprotju z uradno ameriško politiko. Prav posebno pa ima na piki svojega nekdanjega predstojnika, zunanje ministra Fosterja Dullesa, kajti prav radi nasprotov za njim je iz službe izstopil. V štirih učenih predavanjih je razvijal misli, da bi bilo treba pregovoriti Zaprado Nemčijo k sklepu, da se sama odpove atomskemu orožju.

Spricho dejstva, da razpolaga Sovjetska zveza z najmodernejšimi raketnimi orožji za srednje in dolge razdalje, je namreč ameriška vlada ponudila tudi svojim evropskim

zaveznicam raketna orožja iz svojega arzenala, da bi se mogle braniti pred morebitnim napadom. Tako bi naj dobila Zaprado Nemčija v roke tudi ta orožja. Kennan meni, da bi se s tem mednarodna napetost le povečala in zmanjšale možnosti za miren dogovor s Sovjetsko zvezo. Raketno-atomska orožja v srcu Evrope in še povrh v nemških rokah (katerim ne na Vzhodu in ne na Zapadu prav ne zaupajo), bi gotovo povečala nezaupanje Moskve. Meni, da bi bila varnost Evrope prav tako dobro zagotovljena, ako bi bila ta orožja koncentrirana malo dalje vstran, recimo v Italiji, Španiji, dočim jih v Angliji že itak imajo.

Značilno je, da je vplivni londonski dnevnik „Times“ to misel takoj zagrabil s človekoljubno utemeljitvijo, da bi s tem zapadnonemško prebivalstvo bilo rešeno morečega občutka skladiščnikov smrti, kajti to atomsko skladišče je preveč blizu sovjetskih oporišč in bi bilo izpostavljeno najbolj in najprej sovjetskemu napadu.

Za to človekoljubno mislijo pa se skriva še nekaj, kar Nemcem ni tako všeč. Ako Nemčija ne dobi najmodernejših orožij, bo tudi v koncertu velesil obsojena na vlogo drugega reda. Vedno jasneje se kažejo obrisi angleškega prizadevanja, da v atlantskem zaveznitvu ustvarijo voditeljsko dvojico Amerika—Anglija, a drugim bi pa naj bile odmerjene le pomožne vloge. Tudi v Parizu z zaskrbjenostjo sledijo temu manevru, ker je tudi Francija v podobnem položaju in se noče pustiti odriniti. Zato je v zadnjih dneh opaziti znatno zblizanje med Bonnom in Parizom.

Tudi Španija v petrolejskem vrtincu

V zadnjih tednih je postalo živo zopet v nekdanjem španskem Maroku v Severni Afriki. Tej svoji nekdanji koloniji je pred več kot letom dni madridska vlada s posebnim pogodbu priznala neodvisnost, nakar je bila priključena nekdanjemu francoskemu Maroku. Iz obeh delov je nastala sedanja samostojna država Maroko pod vodstvom kralja Mohameda V. Španija si je obdržala samo nekaj postojank na obali. Med temi je bilo mesto Ifni z okolico.

Pred nekaj tedni pa so nenadoma „prosti strelci“ ali „neredne marokanske osvobodilne čete“ napadle Špance in jih začele ob-

legati. Zaenkrat se španska postojanka še drži, toda uporniki so uplenili precej španskih topov in z njimi obstreljujejo obkoljene španske vojake.

Vlada v Madridu obtožuje ameriške petrolejske agente in posredno tudi ameriško vlado kot povzročiteljico tega podviga. V bližini mesta Ifni in sploh v saharški puščavi so zadnje čase odkrili izdatna petrolejska ležišča in sedaj se gre za to, kdo jih bo izkoriščal. Značilno je, da se ravno v času najhujših bojov okrog Ifnija maroški kralj Mohamed mudi na prijateljskem obisku v USA.

Pred odkritjem petrolejskih vrelcev je bi-

lo področje Ifni malovredna oaza v afriški puščavi, zato so takrat maroške politične stranke radevolje pristale na to, da ondi še naprej ostane špansko vojaško oporišče. Sedaj, ko so pa pod peskom odkrili petroleje, pa je seveda stvar drugačna.

Izgleda pa, da ima svoje prste vmes tudi Sovjetska zveza, kajti ob morski obali so opazili sovjetske vojne ladje.

V Parizu pa s slabo prikrito škodoželjnostjo zasledujejo španske težave v Severni Afriki. Madridska vlada je namreč v zadnjih letih poskušala igrati prijateljico arabskih narodov, vprav v času, ko je imela Francija največje težave v Maroku in Tunisu. Sedaj pravijo v Parizu: Danes meni, jutri tebi.

- K R A T K E V E S T I -

AFRIŠKI BOJI TUDI V PARIZU, kjer živi mnogo Arabcev iz francoskih kolonij v Severni Afriki. V večjih pariških kavarnah je prišlo do streljanj med različnimi nasprotujočimi si arabskimi nacionalističnimi skupinami, pri čemer so bili 4 strelci mrtvi, nadaljnjih 8 oseb pa je bilo težko ranjenih. Med slednjimi je tudi neka 30-letna Francozinja, ki s prepirom ni imela ničesar opraviti, ampak se je slučajno nahajala v kavarni. Storilci so vselej izginili brez sledu.

ZAPADNONEMŠKA VLADA V BONNU se bavi s mislijo, da ustavi izplačilo odškodnine Jugoslaviji iz naslova vojne škode in terjatev jugoslovanskih prisilnih delavcev v času vojne v Nemčiji. Doslje sta dve tretjini odškodnine bili izplačani, ostanek v znesku 80 milijonov mark bi pa naj v kratkem prišel na vrsto. Vmes pa je prišlo jugoslovansko priznanje Vzhodne Nemčije ter prekinitve diplomatskih stikov med Bonnom in Beogradom. Sedaj pravijo v Bonnu, da je itak ves nemški narod dolžnik za po Nemcih povzročeno škodo Jugoslaviji in da se naj zato Beograd za ostanek zmeni z Ulbrichtovo vlado v Pankovu. V Beogradu se s tem tolmačenjem Bonna ne strinjajo in pravijo, da je zapadna nemška vlada prevzela vse v pogodbi določene obveznosti. Napovedani zapadnonemški korak bi verjetno vodil do popolnega zastoja trgovinskih stikov med obema državama.

ZIMA JE VDRLA V EVROPO radi ostrih severnih vetrov. V Angliji in Španiji je termometer padel že na 10 stopinj pod ničlo. Hudi snežni viharji razsajajo po srednji in južni Italiji in na Balkanu. V Apeninih je zapadlo 1 meter snega in je 80 vasi odrezanih od sveta. Radi do 3 metre visokih snežnih zametov je bil železniški promet na večjih krajih v Jugoslaviji in Grčiji prekinjen.

krat obstoječe ureditve. Zato bi bila njena ukinitve — naravnost ali po stranpoti vindišarstva — težka kršitev državne pogodbe.

In pravica staršev? Ta pravica se je pojavila nekako leta 1950, ko so bile avstrijske meje že zagotovljene. O pravicah kršćanskih staršev, da odločajo o moralni vzgoji svojih otrok nihče ne dvomi. Toda iz tega nikakor ni moč izvajati pravice staršev za popolno odločevanje o šolskih zadevah, o učenem jeziku in o predmetih, ki bi naj tvorili šolski program. Nikdar v avstrijski zgodovini starši takih jezikovnih pravic v šoli niso imeli in jih katoličani tudi niso zahtevali. Nihče ni vpraševal staršev leta 1867, ko je bila uvedena splošna šolska dolžnost, še manj pa kasneje, ko so oblasti določevale učne predmete in učne načrte. Slovenci pa imamo že skoraj stoletno slabe šolske izkušnje s „pravico staršev“. Ko so slovenske občine strnjeno zahtevale slovenske šole, zahtevala jih je duhovščina s škofom Kahnom — Nemcem — na čelu, v Celovcu in na Dunaju njihovih prošelj niso reševali ali pa so jih zavračali. Pač pa je lahko nemoteno delovala Südmarka in so ji oblasti v vsem ustregle. Sedaj, po bridkih izkušnjah dveh svetovnih vojn, po tolikem trpljenju in uničevanju radi narodnosti, bi pa naj naenkrat veljala „pravica staršev“, da uniči desetletno pomirjevalno delo dvojezičnega šolstva ter zaseje novo sovraštvo pa vaseh in znova razdeli — mladino v deželi na „boljši“ in „manjvredni“ del. Poglejmo dejstvo v oči: Stari predsodki še vedno žive, nek-

danci rušitelji sloge in avstrijskih mej lahko mirno rovarijo in hujkajo. Gospodarsko zapostavljenost „dvojezičnega ozemlja“, to je kraj, kjer žive Slovenci, je še pred kratkim v posebni resoluciji enoglasno potrdil deželni zbor ter zahteval od države pomoči. Pod sedanjo gospodarsko in politično odvisnostjo slovenskih malih in srednjih kmetov, posebno pa nižjih nameščencev od njihovih in zasebnih delodajalcev — skratka velike večine slovenskega prebivalstva — bi bila izvršitev „volje staršev“ v resnici roganje demokraciji v obraz. Podvržena je vsakdanjini političnim in socialnim razmeram. Kako si naj potem sploh zamislimo redno delovanje šole, ako bi se vsako leto njeno lice izpreminjalo?

Večkrat sem se že vprašal, zakaj je slovenski del dežele ostal tako reven? Spomnil sem se, na primer o kmetu najemniku, ki je imel štiri krave. On jih je redil, molzel pa jih je gospodar. Zdi se, da se nam dogaja nekaj podobnega. Smeli smo roditi in rediti otroke, jih pošiljati v šole in jih vzdrževati. Toda, ko bi se potem morali vrniti k svojemu ljudstvu, da mu s svojim znanjem povrnejo obresti in kapital, pa so se razgubili. V šolah so nemški učitelji vcepili vanje tujega duha, jih odtujili lastnemu rodu. Zato so služili Nemcu, o čigar veličini so mu vsemogoče vtepavali v glavo v šolah. Ali veste, da pomeni vsak delazmožen odrasel fant kapital 50 tisoč šil. in da je v profesorju, zdravniku ali sodniku naloženih 100.000 kapitala, ki so ga spravili skupaj naši kmetje s svojimi žulji? Toda tega denarja

ni bilo nikdar več nazaj. Bogatil se je z njim sosed, mi smo pa bili zato še revnejši. Tudi temu naj nova šola naredi konec. Nemcu privoščimo njegovo, a tudi naši sinovi se morajo vrniti v domače okolje in pomagati pri splošnem napredku našega rodu. Ne zahtevamo nič tujega, ampak samo svoje nazaj!

Kaj je temeljno vodilo dvojezične šole? Mislim, da smo vsi med drugo svetovno vojno z izkušnjami na lastni koži prišli do prepričanja, da mnogo strahot, ki so se dogodile po naših vaseh, ni bilo odločenih ali dekretiranih iz Berlina, Dunaja in niti ne iz Celovca, temveč da jih je izleglo sovraštvo na vasi in v občini. Odkar se je v južni Koroški razplamtel narodnostni boj, je bila dežela razdeljena v dva bojna tabora. Ta boj je prizadel hude rane povsod. Te stare rane smo hoteli ozdraviti, ne pri starih, temveč pri mladini in zato smo ji z dvojezično šolo zgradili most, ki naj oba deželana — bratsko veže, jima nudi možnost, da se zblížata in se v srečanju medsebojno duhovno oplemenitujeta.

Hočemo tudi, da bo naš otrok vzgojen v poštenega državljanca, ne da bi se mu bilo treba pri tem opovedati svojemu rodu. Vsi moramo po svojih močeh prispevati odgovarjajoči delež k skupnemu blagru, ki je končno tudi pogoj blagor vsakega posameznika. Ta skupni blagor pa je moč doseči le v miroljubnem sožitju, medsebojnem spoštovanju in pozabi bridke preteklosti. Naj bo našim otrokom prihranjeno trpljenje naših očetov!

Politični teden

Po svetu . . .

Trije bolni možje

Naši tedenski pregledi so namenjeni zunanje-političnim dogodkom, tekmi velesil za vpliv na svetu. Vendar moramo ta teden govoriti o treh bolnih možeh, toda ne zato, da bi razmišljali kako bi jih ozdravili, kajti to je naloga njihovih zdravnikov, ampak zato ker imajo njihove bolezni velik vpliv na svetovno politiko, kajti vedno so končno ljudje, ki odločajo o stvareh.

Eisenhower in vprašanje namestnika

Kot smo že v prejšnji številki poročali, je predsednika Eisenhowerja nenadoma zadela lažja možganska kap. Predsednik je moral v posteljo. Medtem ko se je v ameriški javnosti razvila velika debata o njegovem namestniku v primeru daljše bolezni in nesposobnosti za vodstvo državnih poslov, pa je naglo okrevajoči Eisenhower poročil v svoji bolniški sobi „kot lev v kletki“ in ni hotel ničesar slišati o kakem namestniku. Po nasvetu zdravnikov se je podal na svoje posestvo v Gettysburgu, da si opomore na svežem zraku. Od tam vodi najvažnejše državne posle in je že izjavil, da se namerava osebno udeležiti konference vrhovnih predstavnikov držav Atlantskega pakta v Parizu, če . . . bo okrevanje tako dobro napredovalo kot sedaj.

Samo kratek pregled njegovih bolezni v zadnjih treh letih pa kaže, da je priljubljen pri letni mož zdravstveno šibak. Leta 1955 je prebolel težak srčni infarkt, ki bi ga mogel stati življenje, leta 1956 se mu je zamašila neka žila v drobovju in so ga rešili z bliskovito operacijo. Prejšnji teden pa mu je počila žilica v možganih, kar na srečo ni prizadejalo hude škode.

Ta seznam njegovih bolezni pa stavlja vprašanje, ali je modro pustiti vajeti državnega voza največje industrijske in politične sile sveta v rokah moža, ki morejo vsak hip omahnuti. Vendar vprašanje namestnika ni tako enostavno. Po ameriški ustavi je namreč predsednik nekaj nekonan voljeni kralj. Zaupanje, ki mu ga je dalo ljudstvo z izvolitvijo, velja njemu samemu in ga ne more prenesti. Ako bi mu pa kakor koli prišlo iz rok, ga ne more pridobiti več nazaj, ker je dano enkrat za vso dobo vladanja. Ameriški politiki in pravniki si sedaj belijo glave s tem vprašanjem. Vsekakor pa je v nemirujoča zavest, da zavisi usoda miru od moža s tako negotovim zdravjem.

Angleška kraljica je zastoj velela pogrniti mizo,

kajti gost, ki ga je pričakovala na kosilo, ni prišel. Je to zapadnonemški kancler Adenauer, ki je nameraval priti na dvodnevni obisk v London, da se ondi z angleškimi politiki pomeni o skupnem stališču na bližnji vrhunski konferenci Atlantskega pakta. Nekaj dni pred odhodom ga je vrgla gripa znova na bolniško posteljo in za nad 80 let starega moža tudi prehlad ni več igrača. Namesto njega je minulo sredo sicer odletel v London zunanji minister v. Brentano, ki pa niti zdaleka ne more nadomestiti svojege šefa. Povrh je v Angliji malo priljubljen zaradi „toge vzhodne politike“, kot jo imenujejo v Londonu.

V Londonu menijo, da ako se Zapadna Nemčija proti sama obsoditi na nevzdržno izolacijo proti Vzhodu, bo prej ali slej morala navezati diplomatske stike s Poljsko in drugimi vzhodnimi sateliti, kljub temu da so ti že priznali Vzhodno Nemčijo. V tem primeru pa izgubila zapadnonemška prekinitev stikov z Beogradom sleherni smisel. To postaja toliko bolj jasno, ko ta prekinitev poraja vedno težje mednarodne posledice s katerimi niso računali ne v Beogradu, še manj pa v Bonnu. Zapadnonemško zunanjo politiko je zagnala v slepo ulico, obenem pa je porušila politično ravnotežje Jugoslavije med obema svetovnim blokoma. Koristi pa od tega ni imela ne ena in ne druga stran.

Bolnik na Brionih

Tretji bolnik pa je na Brionih, rajskolepem otočku v severnem Jadranskem morju, kjer se zdravi jugoslovanski državni predsednik maršal Tito. Kakor se je prej ves svet bil prepričan, da je njegova bolezen zgolj politična, pa sedaj izgleda, da je tudi resnična. Celo na največjem državnem prazniku, na obletnici osvoboditve, ni bilo ne Tita in ne njegovih dveh glavnih sodelavcev Kardelja in Rankoviča. Njihovo odsotnost na velikem sprejemu v Beogradu so

tuji novinarji takoj opazili in so že prej vztrajno krožeče domneve o večjih osebnih spremembah v jugoslovanski vladi dobile večjo verjetnost in tudi indirektno potrditev. O razmerah v Jugoslaviji točno poučeni (vendar o njih ne vedno točno pišejo) „Primorski dnevnik“ ve povedati, da se gre za to, kdo bo zasedel najvažnejše vodstveno mesto, to je tajništvo komunistične stranke. Kandidata sta Kardelj in Rankovič, ki se te dni ob Titovem zglavju na Brionih posvetujeta z bolnim predsednikom. Za izvedbo teh sprememb bo pa treba predugačiti celo ustavo. Maršal Tito bi naj po teh vestih obdržal zgolj reprezentativno državno predsedništvo, dočim bi dejansko vodstvo vladnih poslov prešlo na enega izmed omenjenih naslednikov. Kakšne pa bodo zunanje-politične posledice teh sprememb, bo se pa šele videlo.

Nasprotja na Vzhodu

Tudi na Vzhodu ni vse v redu. Šele sedaj se je zvedelo o tajnem sestanku, ki ga je imel na Poljskem Gomulka, merodajni mož, ondi, kjer je izjavil pred 2000 izbranimi delegati, da obstoje „nekatera globoka nasprotja“ s Sovjetsko zvezo, ki so jih pa zasedaj potisnili na stran radi važnejših skupnih interesov.

Bolni so politiki, bolan je pa tudi ves svet, le da zanj zdravniki nimajo zdravil.

. . . in pri nas v Avstriji

Finančni minister je položil račun

o državnem gospodarstvu v minulemu letu. Izkazalo se je, da so avstrijski davkoplačevalci dali državi več denarja, kot je ta pričakovala. Dohodki so namreč znašali v resnici 30 milijard šil., dočim so bili v lanskem proračunu predvideni samo v znesku 26 milijard. Izdatki so pa tudi znašali več, kot so prvotno računali in sicer 29 in pol milijarde, dočim je bilo v proračunu predvideno samo 27 milijard izdatkov. Kljub temu pa se izdatki niso tako zelo povečali kot dohodki in zato je bil redni obračun zaključen s preostankom približno pol milijarde šil. Kar pa so v rednem proračunu prigrisnili, so pa v izrednem porabili in celo napravili majhen dolg. V izrednem proračunu

Gotovi koroški krogi se v zadnjem času močno trudijo, da pokažejo južno Koroško čim širšemu krogu svojih pristašev in funkcionarjev v svoji luči. Zato prirejajo vedno bolj pogosto propagandne vožnje v takozvani „Grenzland“. Sicer pa imajo te vožnje vedno iste cilje — namreč bogato obložene mize v Leitgebavi hiši v Sinči vasi in pri Metnitzu v Pliberku.

O eni takih voženj poroča celovška „Volkszeitung“ v svoji številki z dne 26. 11. 1957. Zbotali so skupaj sekretarje svoje stranke iz vseh zveznih dežel Avstrije, da jih plastično pouče o „dejanskem“ položaju južne Koroške. Pri teh propagandnih vožnjah se seveda marsikaj govori, kar ni namenjeno javnosti, le malokaj najde pot v javnost. Pri tej zadnji vožnji so najprej odigrali vse stare plošče o letu 1920, o partizanih in izseljencih o ogroženih meji itd. Dalje se v zgodovino niso upali poseči nazaj, da bi ne zbudili zanimanja n. pr. zato, kam so izginili Slovenci; saj je o njih pisalo še leta 1948 časopisje vladnih strank, da jih je okrog 70 tisoč, sedaj pa jim je serviral dr. Einspieler samo še 10 tisoč Slovencev.

Kot vnet govornik se je tudi tokrat udeleževal dr. Mayrhofer. Ker mu je zmanjkalo stvarnih argumentov o nasilju manjšine nad večino, se je zatekel tokrat k laži — seveda, dobro je to, kar nemškemu narodu koristi.

Po poročilu „Volkszeitung“ je dobredno izjavil: „Od leta 1945. dalje smo podvrženi nasilnemu pouku slovenščine. V deželi, katere zgodovina je nemška, se morajo otroci učiti nemške zgodovine v slovenskem jeziku.“ Ta trditve je gola laž. Poleg tega, da je bila Koroška zgodovina z malimi izjemami preko tisoč let avstrijska in ne nemška, se poučuje zgodovina od leta 1945. naprej tudi v dvojezični šoli izključno v nemškem jeziku. Saj je dvojezičen pouk vendar samo na 1. do 3. šolski stopnji, zgodovina pa se poučuje šele od 5. šolske stopnje dalje.

Resnica pa je, da se tudi danes in tudi v dvojezični šoli tudi slovenski otroci uče avstrijske zgodovine v nemškem jeziku, medtem ko o zgodovini svojega lastnega naroda slišijo le malo ali pa nič.

je bilo samo 300 milijonov dohodkov, izdatkov pa 1,2 milijarde. Tako znaša tam deficit okrog 700 milijonov, kar ni tako hudo, kajti predvidevano je bilo, da bo znašal celi 2 milijardi. Vsekakor ima finančni minister dovolj vzroka, da je z davkoplačevalci zadovoljen, a če so ti z njim, je drugo vprašanje.

Poravnalna pogajanja med deželami in zvezno vlado so zopet zbudila hudo kri, tako pri Ljudski stranki kot tudi pri socialistih. Socialistični deželni finančni referent Sima je zahteval na Dunaju več denarja za ceste na Koroškem in finančni minister Kamitz je pristal na to, da skupno izdelajo nov dolgoročen načrt za pomoč gospodarsko zaostalim krajem na Koroškem. Znova nov načrt, a zaenkrat še nič novega denarja. Če le njegova dolgoročnost ne bo obstajala v dolgotrajnem pripravljanju.

S finančno politiko zvezne vlade pa tudi sami strankarski pristaši finančnega ministra iz OeVP niso kaj prida zadovoljni. Tako je deželni glavar Nižje Avstrijske Steinböck pred kratkim izjavil, da dežele pravzaprav nimajo nobene davčne oblasti več, kajti večji del denarja požre nenasični Dunaj. S pomočjo uradnih števil je izračunal, da pride na enega prebivalca na Nižjem Avstrijskem le 400 šil. letno iz javnih sredstev, dočim pride na vsakega Dunajčana 1440 šil. na leto. Dunaj je v ugodnejšem položaju zato, ker je občina in dežela obenem.

Mestna podjetja se upirajo Pittermanu

V Solnogradu so zborovali delegati mestnih podjetij, ki so povečini v socialističnih rokah, kajti po večini večjih mest v Avstriji ima na podlagi volilnih rezultatov ta stranka v rokah oblast. Podkancler dr. Pittermann se je zavzemal zato, da bi mestna podjetja ubogala navodilo vlade, da ne povišujejo več cen svojih uslug (tramvajev, avtobusov, plina etc.), toda zbrani predstavniki podjetij so na podlagi števil sklenili, da morajo povišati tarife, kajti podjetja so pasivna. Po drugi strani pa jim Pittermann ni mogel obljubiti novih podpor iz fondov ERP ter državne blagajne. Slejkoprej ostaja problem cen osrednje vprašanje našega gospodarstva.

Pri nas na Koroškem pa se je

prvič sestel celovški mestni svet.

Na tej prvi seji je župan g. Aussenwinkler izrazil upanje, da bo sodelovanje med obema strankama potekalo zadovoljivo in

Pismo iz Podjune

Verjetno se je dr. Mayrhofer le zbal, da bi resnica ne zgedala dosti nasilna in je moral vzeti laž na pomoč. O svojih poslušalcih pa je moral imeti silno dobro mnenje, ker bi se bili lahko vsak čas na licu mesta prepričali o nevzdržnosti njegovih besed.

Navajeni smo bili od dr. Mayrhoferja že dosti fanatičnih in šovinističnih napadov da pa z lažmi zastruplja ozračje okoli manjšinskega problema, še do danes nismo vedeli. Sedaj se pa nič več ne čudimo marsikaterim pojavom zadnjih mesecev. Da bi šolske odredbe iz leta 1945. ne poznal, mu ne moremo prisojati, saj se že dolga leta bori proti njej.

Dr. Einspieler je svojo vlogo kot sekundant dr. Mayrhoferja in kot „Windischer“ tudi tokrat rešil v zadovoljstvo svojih gospodarjev. Ne vemo sicer, ali je zbrani gospodi povedal, da je bil do leta 1938. še Slovenec in pozneje Nemec ter da je postal Windischer šele sedaj, ko so jih znašli. Posebno pozornost bi bila morala pa zbuditi njegova izjava, da njegovi „Windischer-ji“ odklanjajo naziv „manjšina“ — verjetno so postali po njegovih zaslugah „Windischer-ji“ že večina v deželi. Razumljivo je sedaj, zakaj skrivajo svoje goste vedno v „gostoljubne hiše“. Pač zato, da jim lažje servirajo poleg drugih dobrin tudi popolnoma zlagane storije o južni Koroški.

Tako je vsa takozvana skrb teh krogov za južno Koroško le navidezna in brezplodna. Dokler slikajo naše kraje v najtemnejših barvah in se neprenehoma govorijo o ogroženosti in krvavi meji, o nasilju in „Unterwanderung“, dokler se slika pridno in pošteno prebivalstvo v taki neresnični luči, pač ni pričakovati, da bi se tu usidrala industrija, ki bi nam bila tako potrebna. Tudi podjunska železnica temu ne bo mogla koristiti.

Gospodje naj bi svojim gostom raje povedali, da živita v teh krajih dva naroda, ki ljubita svojo domovino in katera si želita samo miru in medsebojnega spoštovanja. Razložili bi naj, da je treba mladino vzgojiti v duhu medsebojnega spoštovanja in tragični dogodki zadnjih desetletij bi se ne ponovili več in v resnici postali preteklost.

nato prešel na dnevni red. Razpravljali so med drugim o zgraditvi modernega letališča v Annabichlu, kjer se že sedaj 15 mednarodnih letalskih družb zanima za možnost pristajanja. Celovec bi namreč zaradi svoje ugodne prometne lege lahko postal pomembno letalsko križišče, kar bi bilo v prid celotnemu deželnemu gospodarstvu. Država je že obljubila znaten prispevek, dežela prav tako. Vendar mučijo občinske očete hudi dvomi. Pravijo, da bi bil obstoj letališča zvezan z velikimi nevarnostmi, kot stavbnimi prepovedmi v njegovi bližini. Zato menijo, da je treba celo reč tehtno preudariti ali ne bi kazalo letališča premestiti kam drugam, dalje v stran. Ko človek bere te reči, se spominja desetletja nazaj, ko so mesteca in občine odpravljale železnice od sebe. Enim ni bil všeč dim „lukematije“, drugim so bile napoti saje, tretjim je šlo na živce piskanje. Ponekod je takratnim modrijanom celo uspelo „grozečo nevarnost“ odvrniti, in obenem jim je tudi uspelo zavreti napredek in razvoj njihovih mest.

SLOVENC

doma in po svetu

Koncert pevskega zbora „L. Bratuž“ v Gorici

Pevski zbor „Lojze Bratuž“, ki v okviru Slovenskega katoliškega prosvetnega društva v Gorici goji slovensko narodno in umetno pesem je priredil v društveni dvorani vokalni koncert, ki je imel dve posebnosti: besedilo vseh pesmi je bilo Gregorčičevo, a skladbe so bile vse delo slovenskih kompozitov, od očaka Aljaža, ki je pod mogočnim Triglavom župnikoval in koval pesmi, pa do najmodernejših. Dirigent zbora, prof. Filej, je ves spored razdelil na tri dele. Vrstile so se Aljažev, Devod Vodušičev, Adamičev, Nedvedov in Premrljev skladbe; za konec pa je prišla Sattnerjeva kantata Jettejeva prisega, ki smo jo slišali tudi pri nas na Koroškem, ko so nas poleti obiskali Goričani.

Pevski zbor razpolaga z dobrim glasovnim materialom, ki ga je pevovodja strnil v ubrano enoto. Posebnost prireditve pa so bili številni solisti, kar trije in sicer Silva Reja, Venceslav Gorjan in Mira Brajnikova.

Posebno danes, ko nekatere kulturne ustanove v Trstu sicer slovenskim nazivom hlatajo po tujih delih, pevski zbor „Lojze Bratuž“ z ljubeznijo goji izvirno slovensko umetnost, zvest svojemu vzorniku Lojzetu Bratužu, ki je radi svoje ljubezni do slovenske pesmi moral umreti v strašnih mukah v rokah fašističnih zločincev.

„Korotanci“ pridno prepevajo

Letos je obhajal 6-letnico obstoja in dela pevski zbor „Korotan“ v Clevelandu (USA). Pod večšo roko svojega zborovodje Metoda Milača je priredil 6. samostojnih velikih koncertov slovenskih narodnih in umetnih pesmi v Clevelandu, nadalje je nastopil v Lemontu (ter Torontu (Kanada). Zbor je izdal tudi svojo prvo gramofonsko ploščo „long playing“, ki omogoča posnetek večnega števila pesmi na eno samo ploščev, z naslovom: „Tebi in o Tebi pojem“.

Novke iz Clevelanda

Ondotna Glasbena matica je dne 3. novembra uprizorila Bizetovo opereto „Carmen“ v slovenščini. Po lanskem uspehu Massenietove opere „Marija Magdalena“ so se letos lotili tega svetovnoznane Bizetovega dela. Res pridni naši rojaki v Ameriki, ki celo onstran oceana uprizarjajo opere v slovenščini.

PETLETNICA RADIJSKIH ODDAJ. Pred kratkim so slovenske oddaje v Clevelandu, ki jih priredovno vodita dr. Stane Šušteršič in Radoslav Menard, praznovala 5-letnico obstoja. Resna kulturna raven oddaj jim je pridobila v teku let mnogo prijateljev. K številnim čestitkam se pridružujemo tudi mi!

Poroka v Torontu

V Torontu je v krogu svojih številnih prijateljev obhajal slovo od samskega stanu dipl. pravnik Janez Senica, ki je med ondotnimi Slovenci jako priljubljen. Kot blaginjak slovenske posojilnice „Janez Ev. Krek“ si je pridobil splošno zaupanje. Za življenjsko družico si je izbral gđ. Judito Makarovič. Bilo srečno, srečno!

Slovenski mladinski koncert v USA

Slovenski otroški zbor iz Collinwooda (USA) je v nedeljo dne 3. novembra nastopil v radiu s programom naših mladinskih pesmi. Med drugimi so zapeli Na planincih sončece sije, Tam doli za našo vasio, Najlepša je mladost in še več drugih. Program je vseboval nadalje otroško igrivo v slovenščini. Čeprav so to otroci, katerih starši in dedje so že bili rojeni v Ameriki, so torej že tretja ameriško-slovenska generacija in doma že tudi govorijo angleško, je človek prijetno presenečen, ko sliši, kako dobro so se otroci naučili jezika svojih prednikov,“ piše „Ameriška domovina“.

Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane

Prekipevajoč uspeh „Štirih grobijanov“ v Celovcu

Dogodek, ki je s svojo vrhunsko umetniško kvaliteto prekinil celovško povprečno vsakdanjost, je bilo gostovanje opernega ansambla Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Dyakrat so nastopili, minulo soboto zvečer za meščane, v nedeljo dopoldne pa za naše domače slovenske podeželje. Predvajali so „operu buffo“ ali šaljivo pevsko igro „Štirje grobijani“ Ermanna Wolf-Ferrarija.

Ta skladatelj nemško-italijanskega pokolenja (oče Nemec, mati Italijanka), spada med vrhove moderne glasbe. Spisal je vrsto koncertnih skladb ter oper, povečini šaljive vsebine. Številna njegova dela sicer spadajo v stalni programski seznam glasbenih prireditelj, toda med temi niso „Štirje Grobijani“. To opero, ki je ena izmed najboljših skladateljevih ustvaritev, prištevajo obenem med najtežja dela operne literature in jo zaradi tega le redkokdaj predvajajo.

Za uspeh in priljubljenost kake opere sta potrebna dva temelja: dramatična zgodba, ki pritegne poslušalčovo zanimanje, ter zveneče besedilo v verzih, ki mu dogajanje posreduje. Na teh dveh temeljih pa šele počiva potem kot krona vsega glasba, ki prodre v poslušalčev notranji svet, kamor beseda ne seže več. In popularnost večine oper so ustvarile arije, ki — podobno kot pesmi — gredo rade v uho in si jih človek zlahka zapomni. Kaj bi bile recimo Traviata, Bohème, Madame Butterfly in mnoge druge opere brez slavnih arij, ki jih zna vsakdo poživljavati?

V „Štirih grobijanih“ vsega tega ni. Dejanje je moč povedati v dveh, treh stavkih. Povzeto je po igrici Carla Goldonija ter pripoveduje zgode in nezgode štirih brunih beneških meščanov v zvezi z moštvijsko Luciete, hčere prvega in glavnega „grobijana“, šjorja Lunarda, s Filipetom, sinom njegovega vrednega prijatelja Maurizia. Zgodba kot mnogo drugih, v katero je Goldoni nasol obilico dovtipnih domislic, domačih modrosti in smešnih zapletljajev, ki pa so mogoči samo na odru.

Na to zgodbo v treh dejanjih a brez pravih dogodkov je Wolf-Ferrari napisal glasbo, ki je čista kot gorski potoček, teče igrivo, prijetno in nevsiljivo. Wolf-Ferrari razpolaga z obsežnim čustvenim registrom, toda njegova glasba nastaja iz notranje potrebe po izražanju in nikdar ne posega po cenjenih zunanjih efektihi, s katerimi bi se gotovo prikupil občinstvu, vendar ne bi več ostal zvest samemu sebi. Vprav zato so morada najlepša mesta tista, ki so pisana v lahkotnem zasanjanem „piano“.

Wolf-Ferrarijeva glasba stavlja tudi zelo visoke zahteve na orkester in pevce. Štirje grobijani, mali domači tirani, morajo biti prvostopni pevci, obenem pa tudi izvrstni igralci. Prav tako tudi ženske vloge.

Radi tega je „Štiri grobijane“ moč le redkokdaj videti tudi v največjih opernih gledališčih. V tem je tudi vzrok, da smo jih v Celovcu videli prvič sedaj, čeprav je delo nastalo pred 50 leti. In v Celovec je prišlo iz — Ljubljane.

Toda ako si videl „Grobijane“ v izvedbi Ljubljancanov, bi pa rekel, da je bila opera zanje pravcata igrača. Orkester pod vodstvom dr. Danile Švare je bil enovito zvoč-

no telo, ki je vsak migljaj svojega mojstra izvedlo s precizno natančnostjo ter dovršenim znanjem. In na odru! Štirje „grobijani“ Ladko Korošec, Friderik Lupša, Danilo Merlak in Zdravko Kovač so basovski kvartet, ki ga tudi operna gledališča velemest ne premorejo, vsaj v svojem stalnem ensembli ne. Posebno „šjor“ Lunardo, (Ladko Korošec) je bil nenadkriljiv. Njegov topli, polni bas, mehek kot žamet, prihaja iz grla z neizrekljivo lahkoto, naravno sproščenostjo. Že dolga leta nastopa na deskah slovenskega gledališča, a z leti postaja njegov glas plemenitejši, kot dobra, pristna vina. Njegov šjor Lunardo pa je bil tudi igralsko resničen. Ostali trije pevci so mu krepko pomagali in težko je dati prednost enemu pred drugim. Tudi grof Riccardo Mira Branjnik je prav po grofovsko blaziran. Damske vloge so bile odlično zasedene. Sopranistka Maruša Patikova je bila ljubka Luzieta, njen glas je zvenel kot srebro in njena igra je bila naravna, polna deklishe nagajivosti. Gospe Elza Karlovčeva, Manja Mlejnikova, Milica Polajnarjeva so bile utelešene soproje, ki zna vsaka na svoj način svojega moža spraviti „pod copato“. Pevke prvega reda, kot jih v Celovcu zelo redko slišimo, so tudi pevsko polnovredno sekundirale svojim „grobijanom“. Elza Karlovče-

va je razlivala bogastvo svojega globokega alta, Milica Polajnarjeva je bila tudi glasovno prijetna Marina, a posebno v tretjem dejanju je Manja Mlejnikova s temperamentno igro in petjem pognala dogajanje v resne efekte finale. Janez Lipušček je v odskladatelja kratko odmerjenih nastopih pokazal čisto zvočnost in prodornost svojega tenorja.

Ko je zastor padel, smo se znova znašli v Celovcu, kajti kar smo videli, ni bila predstava, to je bilo življenje. In kdo je bil mojster, ki nam ga je z magično močjo umetnosti pričaral pred oči? Brez dvoma režiser Ciril Debevec, ki je ob sodelovanju dirigenta, orkestra in igralcev znal Wolf-Ferrarijevi glasbi vdihniti življenskost. Kdor je v Celovcu prvič videl „Grobijane“, bi se morada čudil, zakaj, to lepo in prijetno igro tako malo igrajo. Toda ako jo je že videl kje drugje, bi šele spoznal, kako je težka, kočljiva, kajti vsaka dobra šala vedno niha na noževem rezilu in lahko ob vsakem zdrslaju pade v dolgočasnost.

Ob takih dosežkih ni čudno, da je ime ljubljanskega opernega gledališča prekoračilo meje malega slovenskega naroda in uživa mednarodni sloves. Vedno znova ga vabijo na gostovanja v velike evropske prestolnice.

Veseli smo, da je Slovensko narodno gledališče prišlo v Celovec, kajti Koroška in Slovenija sta sicer sosedni, toda ločijo ju ne le kamniti vršaci Karavank, ampak tudi gore nepoznavanja in predsodkov, ki mnogim zastirajo pogled. Taki nastopi pa morejo te gore premakniti in pripomoči k boljšemu medsebojnemu spoznavanju ter spoštovanju. Obisk „Grobijanov“ iz Ljubljane je bil dokaz visoke kulture ter kot biser izbrušene umetnosti. Koroški Slovenci smo bili z njimi z ljubeznijo in ponosom.

Rožanski dan je potrdil našo slogo

Minulo nedeljo popoldne se je pri Tišlarju zbralo naše ljudstvo iz Roža in Gur. Bil je povečini mladi ljudje, ki si jim bral z obraza vero v bodočnost. Med njimi so pa sedeli v nabiti polni dvorani naši očetje in matere, stare slovenske korenine, ki so se že pred 40 in več leti zbirali pri gostoljubni Tišlarjevi hiši, kot je uvodoma omenil dr. Vinko Zwitter. Spomnil se je na dijaške sestanke, ki so ga v njegovih študentskih letih imeli na tem domu. Spomnil se je, kako so takrat prišli med nje Blatnikov, Tišlarjev in Lapušev oče. Blatnikov oče so bili takrat slovenski župan Svetne vesi, v času sredi borbe za naše najosnovnejše pravice. Danes pa je drugače in bi lahko bilo še boljše. Prav na ta dan dopoldne smo bili v Celovcu, kjer je v Mestnem gledališču gostovala Slovenska narodna opera v okviru kulturnega zblizanja med Koroško in Slovenijo. O Slovencih govori danes temeljna listina avstrijske države in naše pravice so zapisane v državni ustavi. To so pozni, a ne prepozni sadovi večdesetletnega trpljenja našega nekdanj tako preziranega ljudstva ter požrtvovalnega dela naših očetov-borcev.

Nato je spregovoril dr. J. Tischler, ki je v svojem klenem in izklesanem govoru

oral položaj našega šolstva. Iz dr. Tischlerjevih besed je govorila izkušnja dolgoletnega šolnika in iskreno prepričanje človeka, ki išče najboljše pot za ustvaritev enakopravnosti v deželi z dvema narodoma ter za pomirjenje med njima. Poslušalci so govornika večkrat prekinili z močnim aplavzom, ki je pričal, da so jim izgovorjene besede segle do srca. Izvlečke govora prinašamo na uvodnem mestu.

Sledila sta dva poučna filma, nakar je povzel besedo naš zbornični svetnik g. Janko Jančič iz Leš pri št. Jakobu. Dejal je, da je danes kmetovo gospodarstvo postalo tako raznovrstno, da za mladega gospodarja ne zadostuje več to, kar se je naučil pri očetu, za gospodinjjo ne več to, kar jo je navadila mati. Čas hiti in moderna tehnika vnaša tudi v kmetijstvo nove načine dela. Pomanjkanje delovne sile je pospešilo večjo uporabo strojev, a konkurenčna borba zahteva, da vsak gospodar koraka vstrel s časom. Zato je treba naši mladini, bodočim gospodarjem in gospodinjam, predvsem strokovnega šolanja. Za gospodinje to vzorno vrše naše gospodinjke šole; tudi za fantje imamo šolo v Tinjah, plod naših skupnih naporov in požrtvovalnosti. Smo zadovoljni, da jo sploh imamo, toda pri tem se

Dvojna mera

„Terezijanska akademija“ na Dunaju je začela minuli teden s poukom, poroča londonski dnevnik „The Times“. Ta šola za elito, kot piše isti list, je začela svojo delo po 20-letnem prisilnem premoru in obhaja letos 200-letnico svojega obstoja. Šolsko poslopje je v palači, ki so jo zgradili habsburški vladarji. Ustanoviteljica akademije je cesarica Marija Terezija. Po podatkih iste lista je sedaj v zavodu 165 dečkov v starosti od 10 do 13 let v petih razredih. „Večina izmed njih so sinovi diplomatov, ki službujejo v Avstriji, med katerimi so Angličani, Nizozemci, Portugalci, Perzijci, Japonci in Italijani. Učni uspehi in dober značaj so glavni pogoj za sprejem.“

Torej to šolo „nosijo“, to je so glavna opora, tuji. V slovensko gimnazijo v Celovcu, v kateri pa je že 94 koroških dijakov v treh razredih, kar je več kot zadostno šte-njih obstoja in uspeva. Čemu dvojna mera? vilo za obstoj šole, pa ne sme hoditi 5 Slo-so biti odpušteni, ker so višje oblasti se bale, da bi oni „nosili“ gimnazijo, ki itak brez njih obstoja in uspeva. Čemu dvojna mera.

ne smemo ustaviti, kajti čas gre naprej in zahteva od vsakega svoje.

Treba nam je javne kmetijske šole, kajti tudi mi plačujemo davke in tudi mi imamo pravico do deleža iz javnih sredstev. Kot slovenski zastopnik, žal edini v Deželni kmetijski zbornici imam priložnost videti, koliko denarja gre za šolanje in modernizacijo kmetijstva. Stotisoči in stotisoči šilingov vsako leto. In za našo kmetijsko šolo v Tinjah je ta ustanova blagovolika nakloniti lani celih tisoč šilingov! Človek včasih pomisli, ali je še sploh vredno tam izgubljati čas, toda ako temeljiteje premisli, je tudi to treba, kajti vedno to ne bo šlo tako in dokler bo naša prisotnost izpričana z volilnimi številkami nas bodo morali priznavati. In vedno znova jim zbuja mo v est protestiramo proti njihovem ravnanju, je dejal g. Janežič.

Da nas je kaj, in da nas ne bo zlepa konec, pa je dokazala selska mladina. Mešani zbor nam je v začetku zapel štiri umetne pesmi, katerih izvedba je pokazala kako resno mladina v Selah pod vodstvom tenko-slušnega pevovodja prof. Miheliča goji naš najlepši narodni zaklad, našo pesem. Donele so po dvorani ubrane Aljaževe in Premrlove pesmi, prijetna Gregorčičeva beseda nam je izpričevala, da je slovenski rod povsod eden in isti. Ob zaključku pa so nam zapeli še štiri narodne, domače koroške pesmi. Vsa dvorana je zaživela, ko smo na koncu skupno zapeli „Gor čez izaro“. To bi naj bil konec prireditve, toda poslušalci so hoteli še več. Za nameček so zato Selani zarajali in zapeli, da se je oder tresel. „Ples z metlo“, kot ga po naših krajih še danes plešejo, „Polka je ukazana“ ter „Se kikeljco prodala bom“ so zaključili to narodno prireditev. Še smo in še bomo živeli, treba je le, da v sebi nosimo našo narodno samozavest, da vedno in povsod zahtevamo to, kar nam gre, je ob koncu z vzklikom Bog živil dr. Vinko Zwitter zaključil ta lepi dan Rožanov.

FRAN ERJAVEC, Pariz:

KOROŠKI SLOVENC

II. DEL

Toda prosvetlenski duh sam je jako pospeševal framasonstvo in kmalu so njegove lože združevale znaten del tedanjega vodilnega izobraženstva. Šele l. 1764. ga je pa prepovedala tudi Marija Terezija, vendar so živele lože tajno še krepko dalje. Jožef II. je namreč kot materin sovladar dobro čutil, da more dobiti ravno v framasonskih prosvetlencih najkrepkejšo oporo za svoje radikalne reformne načrte, zato ga je vzel pod nekako svoje varstvo, čeprav sam ni bil nikoli framason in mu je bilo v njegovi racionalistični duši to celo zoprno, ker ga je smatral zgolj za nesmiselno sleparstvo. Iz sprednjega razloga ga je pa vendarle takoj po nastopu svoje lastne vladavine zakonito priznal in s tem je nastopila za avstrijsko framasonstvo prava zlata doba. Framasonske lože so rastle po vseh večjih mestih in v njih se je zbirala velika večina sploh vsega tedanjega vodilnega izobraženstva z visokim plemstvom in celo nekaterimi cerkvenimi dostojanstveniki vred, a framasonska miselnost je obvladala sploh vse tedanje javno življenje. Pripomniti je pa vendarle treba, da tedanja framasonska miselnost veri in Cerktvi še ni bila tako odkrito sovražna, kakor se je razvila pozneje pod vplivom framasonstva iz romanskih dežel (zlasti l. 1772. ustanovljenega pariškega „Velikega Orienta“), temveč je poudarjala predvsem strpnost in človečanstvo ter pospeševanje znanosti in ljudske prosvete. Vplivu framasonstva je treba pripisovati celo velik del vseh terezijanskih in jožefinskih reform.

Ta tok je zajel seveda tudi Koroško. Mnogi vidni Korošci so že dotlej pripadali raznim framasonskim ložam na Dunaju, v Pragi, v Innsbrucku i. dr. (n. pr. baron M. Egger, več grofov Khevenhüllerjev, dvorni svetnik Raab, grof Enzenberg i. dr.). Vsaj slovenskega pokolenja med temi bi mogel biti Jos. Radičnik, rojen l. 1753. v Celovcu, književnik, znamenit rastlinslovec in nadzornik sedmograških normal, ki je bil član neke sedmograške lože,

Toda celovško družabno življenje je bilo tedaj, zlasti pa še po ukinitvi koroškega deželnega glavarstva še prerevno, da bi moglo priti do ustanovitve tudi lastne koroške lože. Bistveno je pa oživel to z uradničtvom novoustanovljenega apelacijskega sodišča, zlasti pa še spomladi l. 1781., ko se je v Celovcu stalno naselila cesarjeva sestra nadvojvodinja Marija Ana in je postala tu velika dobrotnica elizabetinskega samostana. Vsi njeni dvorjani ki so bili ali framasoni ali pa vsaj veliki prijatelji framasonstva in tudi ona sama mu je bila jako naklonjena. Glede na to je potem prišlo že sredi l. 1783 tudi v Celovcu do ustanovitve posebne lože (njen sedež je bil na sedanjem Völkemarkter Platz št. 8), ki so jo nadvojvodinji na čast krstili „Pri dobrodelni Marjani“. Njen stolni mojster je bil baron M. Egger, poslanec baron J. Hallerstein, nadzornik grof J. P. Christalnigg in tajnik M. Durdon. Seznam njenih članov je danes menda izgubljen (zgoraj je pri velikem požaru dunajske justične palače), vendar je za mnoge nedvomno ugotovljena njih pripadnost k loži, a za druge vsaj z veliko verjetnostjo. Pripadli so ji skoraj vsi vodilni predstavitelji tedanjega koroškega javnega življenja in družbe, kakor grof M. Egger, ki je igral vo-

dilno vlogo v tedanji koroški železarski industriji, grof Christalnigg, vrhovni dvorni mojster nadvojvodinje Marije Ane, grof Enzenberg, tedaj podpredsednik celovškega apelacijskega sodišča, ugledni trgovci J. Perghofer, tiskar Al. pl. Kleinmayr, več članov znanih rodbin Herbert in Moro itd. Med najbolj zanimivimi osebnostmi je bil vsekakor opat šentpavelskih benediktincev Anselm pl. Edling, glavni predstavitelj koroške-prosvetljenstva in najpomembnejši koroški nemški književnik XVIII. stoletja.

Ne ve se, ali je on bil tudi formalno član lože, vsekakor se je pa bore malo brigal za svoj samostan in se največ vrtel na dvoru Marije Ane in po hišah drugih koroških framasonskih aristokratov. Dvorni župnik nadvojvodinje je bil nekaj časa tudi poznejši škof, Slovenec J. P. Pavlič, ki je bil pač jožefinec, ni pa znano, da bi imel kake tesnejše stike tudi s framasoni.

Med koroškimi Slovenci je pripadal celovški loži tudi tedanji gosposvetski kanonik Jos. Ant. Mič (1754—1848), doma iz St. Petra pri Celovcu, poznejši kapelski dekan in nazadnje podkroški prošt. S škofom Auerspergom in opatom Edlingom je bil on glavni predstavitelj jožefinizma med koroško višjo duhovščino. Jako delaven je bil na dobrodelnem polju, sicer se je pa bavil predvsem z modroslovjem. Bil je navdušen pristaš Kanta in je ostal goreč framason še tudi potem, ko je bilo to že davno prepovedano (še v njegovi zapuščini so našli njegov framasonski predpasnik, ki ga je skrbno hranil prav do svoje smrti). Navzlic svojem jožefinizmu (izdal je celo neko brošuro proti božjim potom) je pa po Singerjevi trditvi vendarle rad prirejal procesije, da bi se s tem prikupil ljudstvu. (Dalje prihodnjic)

CELOVEC

RED SLUŽBE BOŽJE V CELOVCU

Vsako nedeljo in praznik je sv. maša s slovensko pridigo in petjem ob 7. uri v kapeli provincialne hiše — Viktringer Ring 19 (poleg Koschatmuseum).

Ob 9. uri je šolarska sv. maša v cerkvi novega bogoslovja (Neue Priesterhauskirche, Tarviser Strasse 30, ob Lendkanalu).

Ob delavnikih pa je vsak dan ob 1/4 na 7 sv. maša v kapeli provincialne hiše.

Slovenski verniki v Celovcu so vabljeni k božjim službam.

GORENČE

Naznanjamo svetu veselo novico: dobili smo v osebi preč. g. *Jožefa Muren*, provizorja iz št. Jakoba v Krški dolini spet svojega vsem, ki so to posredovali! Poldrugo leto so stalnega dušnega pastirja. Hvala Bogu in po tako nečastnem odhodu za faro tako zaslužnega g. Pipa gospod Pirker iz Rude soupravljal faro. Bog naj jim povrne ves njih trud, posebno ob priliki nabave novih zvonov. G. Pirkerju, ki se zdravijo v celovski bolnici, želimo, da bi čimprej spet okrevali.

Novemu dušnemu pastirju želimo, da bi se med nami domače počutil. Kako lepo bo, ko bo vsako jutro spet zvonilo pri sv. Miklavžu in bodo živi in mrtvi spet deležni mi-

Pri nas na Koroškem

skoraj lepše, kakor če jih gledamo iz Celovca.

Toda tu diši kmečka gruda in polja imajo sonca. Kjer se vsled višine končujejo gozdovi in še samo pusti mecesni štrle v nebo ali se vitke jelke bore za obstanek v vetru, tam stojiš sredi ljubke pokrajine. Ta pravljica na potovalca globok vtis. Boj med mehkim in trdim, širokostjo in bornostjo. V kmetu tukaj se steka dvoje: nežnost pokrajine in trdota boja. Ti ljudje so tihi in dobrovoljni. Njihova pridnost odgovarja zahtevam po življenju in krasota domovine jim podarja nekaj nepopisnega.

Tretja pot je obrnjena v najbližje mesto. To je sicer najdaljša pot, toda noga kmeta mora tudi to premagati. Velikovec je njegovo tržišče. Semkaj pripelje pridelke svojega polja in tu kupuje potrebščine za dom in družino. Marsikateremu morda ta cesta ni všeč, ker ga izpelje iz tišine v šumni

žubori svojo večerno melodijo. Počasi se spušta noč preko dežele, ki so jo naši kmetje napravili rodovitno in podarili svetu ljubko vasico.

KOTMARA VES

Mesec dni nam je smrt prizanesla, sedaj se je pa spet zgledala in sicer pri Halekarju na Novem Selu, kjer je umrla mati, stara 77 let. Dolga leta je že bolehal, često nevarno zbolela, pa vedno spet ozdravela, tokrat pa je bila le resnica. Rajna je bila vzor krščanske matere, ki je vzgojila vse svoje otroke v svetem strahu božjem. Bog dal več takih mater! Ogromno število pogrebcev jo je spremljalo na njeni zadnji poti. Naj počiva v miru! Sorodnikom naše sožalje! Mladi Halekarci, ki se trenutno zdravijo v celovski bolnici, želimo skorajšnje okrevanje!

Dne 10. novembra t. l. sta se poročila kar dva para in sicer Erich Müller, zidarski pomočnik v Čahorčah in Marija Majrič iz Mostiča. Pri Ledererju pa sta isti dan praznovala ženitovsko slavo Franc Zelenc iz Mostič in Marija Koren iz Brdi.

Z zvočnim filmom po naših krajih

Krščanska kulturna in Kmečka gospodarska zveza sta začeli jesensko sezono na prav moderen način. V zavesti, da je najprej treba vzbuditi zanimanje za našo kulturno in gospodarsko prosveto, sta pripravili troje prav posrečenih sestankov z zvočnim filmom. Prvi film prikazuje in razlaga moderno ameriško kmetijstvo, pri čemer zabeležimo troje njegovih misli: Stroj je lahko bistven kmetov pomočnik in je nujen vseh povsod, kjer poci delo. Njegova amortizacija tekom določene dobe pa je v gospodarskem računu brezpogojna. Modernizacija kmetijstva tudi ne bo možna brez združništva, ki lahko vrši važne trgovske posle v prilog svojim članom, in tudi ne brez širokega strokovnega znanja gospodarja in gospodinj. Drugi film je barven in razlaga sodobno tajnost atoma in atomske energije. O tem filmu bo treba še več spregovoriti in bomo to storili o priliki v daljšem strokovnem članku. — Sestanki so se vršili v Celovcu, v kmetijski šoli v Tinja in v gospodinjki šoli v št. Rupertu. Splošno menijo, da bo treba s tovrstno prosveto nadaljevati in jo še razširiti in izpopolniti.

Celovčani!

Vabljeni ste v četrtek, dne 12. decembra 1957 ob pol 8. uri zvečer na

kulturni večer

V KOLPINGOVEM DOMU.

Č. g. Zalete! Vinko bo kazal barvne slike o **MARIJINEM SELU** (Marija Zell) in o naših tamošnjih prireditvah. V slikah boste videli tudi **LURD** in proslave letošnjega leta.

Slišali boste magnetofonske posnetke iz Marijinega Sela in od zlate maše škola dr. Rožmana.

Vsi iskreno vabljeni!

losti vsakdanje sv. maše, ki smo jo zadnji čas tako pogrešali. Že sama navzočnost duhovnika v fari je protiutež proti silam teme, ki so povsod na delu. Posebno mladina potrebuje očetovske ljubezni in besede duhovnikov. Mi farani pa hočemo novega dušnega pastirja spoštovati, ljubiti in ubogati, njegove človeške slabosti pa velikodušno spregledati.

ŠT. VID V PODJUNI

Zadnjo nedeljo pred adventom je bila pri fari poroka Vida Srienca, pd. Lipša v št. Vidu in Režike Jernej, pd. Blažve na Horcah. Vesela svatba je bila pri Jariču. Isto popoldne je bila v št. Primožu poroka Erika Starca, Lekševca, in Ane Šaver, Grosve, obeh iz Proboja. Vesela svatba je bila pri Voglu v št. Primožu. Novoporočencem obilo sreče!

DJEKŠE

(Vas na jezikovni meji)

Djekše so prijazna gorska vas. Ležijo 1159 metrov nad morsk gladino, sredi gričevja. Obkrožajo jih mecesnovi gaji, a ob vznožju ležijo rodovitna polja ali sončni pašniki. Tri poznane poti peljejo v ta kraj. Ena iz Mostiča skozi goste gozdove in temne kotanje, mimo mlinov in kmečkih hiš. Druga vodi preko bogatejših gozdov in globeli. V ozadju ležijo Karavanke. Te izgledajo

dan. Njegova vas leži na samotni in samotni je nekaj, kar ljubi. Vrvenje v mestu ne ugaša vsem.

Središče Djekš je dvostolpna cerkev, ki jo obkrožajo nekaj hiš. Druge ležijo raztresene po gričevju. Ta planinska posestva so posestva prastarega pokolenja. Polja na strmih pobočjih zahtevajo naporno delo za človeka in žival. Ko pa opominja večerno zvonjenje kmete k molitvi, tedaj se zberejo domači okrog velike mize in se zahvalijo za dan in božji blagoslov.

Ko zahaja žareče sonce za gorami in obzarja cerkev, tedaj se naseli tišina po domovih. Samo veter šumi v vejevju in potok

ROZAN:

Svet se spreminja in mi z njim

XXIV.

Draga naša mladina! Poglejmo danes malo po svetu, da vidimo kako se razvija svetovno gospodarstvo — če kaže barometer navzgor ali že nekako cinca med navzgor in navzdol. — Svet se je navadil misliti in dokazovati, da hodi Amerika sedaj že nekaj let ne samo pri izvanredno visokih stavbah, ki nekako že silijo v oblake (nebotičniki), daleč pred nami, ampak posebno tudi v industriji, pri izdelovanju vedno bolj praktičnih novih strojev, (prikrojenih seveda za ameriške razmere), pa tudi v življenju agrarcev (kmetovalcev — farmarjev) itd. tako, da tam že kmalu ne bo več treba človeške delavne roke, ampak samo roke — stroja!

Tudi izvrševanje zdravniške vede je, kar se tiče sredstev in hitre pomoči daleč pred nami, in zato nas ameriški znanci, ki nas obiskujejo, kar pomilovalno gledajo, da smo tako zaostali! — Toda ta svetla medalijska na eni strani, ima na drugi tudi svojo prav temno stran, začenši od nebotičnikov in stanovanja v njih, od posameznih industrij, ki požirajo dnevno na tisoče in tisoče delavcev, ki gledajo, kako jim bo v kratkem stroj odjedel delo, pa se še ponašajo s tem, da se vozijo v lastnih avtomobilih na delo — toda tudi mnogokrat dalj, kakor mi z železnico iz Celovca na Štajersko. Toda skoraj vse panoge gospodarstva niso tam odvisne samo od dela, surovin in prodaje, ampak tudi od vaje, ki jih imajo v rokah zastopniki ogromnih kapitalov, zastopniki družb, ki upravljajo na primer svetovne zaloge in najdbe pogonskega olja in bencina, premoga in drugih surovin, pa razdeljujejo vse to po svojih osebnih špekulacijah, navedno tudi s pomočjo borze, kjer zopet sami odločajo, če toliko in toliko ljudi na enkrat zgubi vse svoje prigarano — premoženje!

In ravno to navidezno blagostanje, to navidezno trajno napredovanje in ta zavest, da tega viška blagostanja nikdar ne more biti konec, se tudi že v Ameriki krha in postaja dvomljiva prikazen! Čuti se mrzlica in vročina, pa ne samo radi nevarnosti pred vojno, ampak tudi zato, ker se nekako mirno gospodarsko življenje maja v vseh državah! Kako pa bo, če sedanji najvišji uspehi delavnosti industrije in veletrgovine ne ostanejo in začnejo padati, se vprašajo že prav povsod. Kaj bo potem v krajih, ki so odvisni samo od industrije?

Zdaj pa pridem tja, da se mi med sabo pomenimo, mi vsi, ki smo na kmetih doma in ki nam je še sveta zemlja naša, ne pa okuženi mestni in industrijski zrak, ki zastruplja vse tamošnje prebivalstvo, pa jih ne spusti več, ker so se mu predali na življenje in smrt. Res je, da tudi našega kmeta tarejo skrbi prav različne vsebine, posebno odkar odločujejo cene kmetijstva zastopniki veleposestev in veletrgovine, ki odreja po svojih željah, kaj se sme uvažati iz tujih držav, da tlači cene in kako se sme in more vršiti prodaja kmečkih pridelkov — tudi od strani malega kmeta.

(Dalje prihodnjič)

Ne pozabite na božična in novoletna voščila!

Kakor vsako leto, tako vam nudimo tudi letos možnost, da v „Našem tedniku-Kroniki“ izrazite svojim sorodnikom, znancom in prijateljem božična in novoletna voščila.

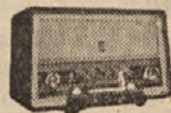
Najenostavneje naročite to voščilo, ako izpolnite spodnjo naročilnico in jo **TAKOJ** pošljete na naslov „Našega tednika - Kronike“ v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Cena za velikost voščila v širini enega stolpca in dva cm višine je ista kot lansko leto (25.— šil.). Voščilo v večjem obsegu stane sorazmerno več. Po hitite z naročilom, najkasneje do nedelje, 15. decembra t. l. pa mora biti vaše naročilo v uredništvu „Našega tednika - Kronike“.

Naročilnica

Ime:
 Poklic:
 Kraj bivališča:
 Naročam navadno, dvojno, trojno velikost voščila.
 Pripomba:

 podpis

Radio-aparate

v najnovejših modelih, godala, plošče. Vse dobite na ugodne obroke pri

Truppe & Ermann

VILLACH Widmannsgasse

Ecke Kirchenplatz

VAŠE BOŽIČNO DARILO

o Lindourm-trgovini za okraske

Parfumerijske in toiletske predmete

Elgeth, Raimethof

Klagenfurt, Tel. 52-55

KLAGENFURT, HERRENGASSE 1

Ulster, Velour	685.—
Sportni plašči, Kamel lasje	680.—
Sportni plašči, več vzorcev	415.—
Dufflecoat	498.—
Hubertus	368.—
Otroški plašči	340.—
Sakoji	235.—
Hlače	150.—
Obleke	580.—
Srajce	69.—

NA OBROKE

Wir empfehlen Ihnen
SPIELWAREN
 frühzeitig zu kaufen

Grüner

Klagenfurt
 Burggasse

Reservierungen
 werden bei uns
 gerne vorgenommen

Den Triumph ausspielen

im richtigen Augenblick, das bringt den entscheidenden Erfolg! Wenn Sie jetzt in unserer Zeitung auf die Artikel Ihrer Firma hinweisen, die sich hervorragend als Weihnachtsgeschenke eignen, wird der Erfolg — und die Kundschaft — nicht ausbleiben!

Šivalni stroji
 kolesa
 V VELIKI IZBIRI

Radiohaus

KERN

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

Ugodno plačilo na obroke

Promet povezuje

(6)

Uvodno k naši razpravi o industriji smo primerjali gospodarstvo roži, ki poganja iz korenine v stebelca, liste, lističe in v krono. Drobnogled bi nam pri tem nazorno pokazal, kako hranilni sok iz zemlje in zraka neprestano kroži v rastlini, kakor da bi ga nevidni vlaki in avtomobili prevažali iz korenine v višino. Ta krogotok je v gospodarstvu promet, ki prenaša, prevaža in dostavlja surovine, polizdelke in končne proizvode vsem gospodarskim panogam. Povrh vsega pa služi še ljudem neposredno za potovanja iz kraja v kraj.

Sužnji in vprežna živina

Egiptovske piramide so po dognanjih znanstvenikov postavili stotisoči sužnjev, ki so v potu svojega obraza navlačili ogromne sklade kamenja in jih zložili enega nad drugima. Prva domača žival je po vsej verjetnosti pes, ker ga kažejo že slike iz leta 10.000 pred Kristusom v človekovi družbi. Zgodovina ostalih domačih živali, iznajdba podkve, komata, kolesa je nepojasnjena in smo navezani samo na domneve. Vsekakor je prvo kolo enako važna iznajdba kot pozneje parni stroj. Za govedom udomači človek konja in osla, pri čemer moramo pojem goveda razširiti na vse parkljevce, kakor kamelo, lamo, jaka, bivola i. dr. Vprežna živina in voz, to je v vsem srednjem veku in pozno v novi vek edino vprežno sredstvo na suhem. Na morjih so plule počasne jadralnice, odvisne od vremena in vetra. Če si to nazorno predstavljamo, razumemo, zakaj imenujejo srednji vek zgodovinarji vek miru in pokoja.

Železnica in parnik

Izumitelja parnega stroja, Watta, smo že omenili, ko smo se razgovarjali o gospodarstvu z energijo. Parni stroj so najprej uporabili v vodnem prometu. Amerikanec Fulton je zgradil ladjo, ki jo je gnala para. Dolež so poznali na rekah samo navadne čolne, ladje z jadrinami in vesli in še najpreprostejše vodno „vozilo“: splav. Leta 1807 je zaplul prvi parnik iz New-Yorka po reki Hudson. Z njim se je pripravljala revolucija prometnega gospodarstva. Že leta 1814 zgradil Anglež Stephenson prvo lokomotivo in vodi kot strojevodja svoj prvi vlak iz mesta Stocktona v Darlington. To je bil krik! Starokopitneži so dobili prvo besedo in so očitali izumitelju, da bo pregnal s svojim strašilom vso divjačino, zasmradil s svojim dimom vso pokrajino, ljudje pa bodo oboleli na živcih in želodcu. Stephenson se ni mnogo zmenil zanje, kaj kmalu je bila usta-

novljena prva tovarna lokomotiv. Minulo stoletje je stoletje železnic. Države so začele medsebojno prav tekmovati, katera bo zgradila večje in gostejše železniško omrežje. Nič drugače se ni godilo na morju, kjer so parnik izpopolnili z ladijskim vijakom, izumom Čeha Reslja, ki je dolga leta živel v Sloveniji: kmalu so vse dežele hitele z gradnjo trgovske mornarice in vojnega brodogoja.

Železnica in parnik šele sta povezala kontinente in dežele v eno samo veliko gospodarsko telo, države so bogatele, življenje je postajalo vedno udobnejše in prijetnejše.

Tehnika železnic je napredovala še dalje. Danes gradijo poleg običajnih tudi podzemne in nadzemne železnice in kot najmodernejši tip železnice napovedujejo enotirni vlak. Paro pa pri tem vedno bolj izpodriva elektrika.

Avto

Vozilu na železnem tiru je kaj kmalu vstal nevaren tekmelec na cesti. Bencinski motor ima prednost, da rabi razmeroma malo kuriva in je znatno manjši od parnega stroja. Prvi avto sta zgradila Nemca Benz in Daimler in sicer vsak zase. Tudi njima prvotno ni šlo bolje kakor Angležu Stephensonu. Avto se je udomačil najprej v Ameriki, kjer se je iznajdba poslužil podjetni Ford. Njegov prvi voz je bil to, kar je danes takozvani Volkswagen. Preprost, soliden in ne predrag. Državna uprava je zgradila moderno

cestno omrežje, kar je seveda tudi zelo pomagalo podjetniku Fordu in razvoju avtomobilizacije sploh. Istočasno je zgrabila še Evropo bolezen „motoritis“.

Danes pride en avto na:

3 ljudi v Ameriki
16 ljudi v Angliji
6 ljudi v Kanadi
7 ljudi v Avstraliji
70 ljudi v Rusiji
97 ljudi v Italiji i. dr.

Predvsem po drugi svetovni vojni se je osebni in tovarni promet po cestah podsektoril in železnice komaj še zmagujejo nevarno konkurenco.

Letalo

To pa je najmodernejša in tudi najhitrejša vozila, vsled česar mu pripada bodočnost. Letanje po zraku se je pričelo sicer že v minule stoletju vsaj kot poizkus, zračni promet pa zadobi svoj pravi pomen šele s trenutkom, ko se Amerikancu Lindberghu posreči prvi preokooceanski polet. Danes gradijo države pravcate zračne ladje in jih opremljajo z vsem mogočim komfortom. Prometna letala dosegajo brzino 600 km na uro, najhitrejša letala pa so že prekosila hitrost glasu in beležijo nad 1200 km hitrosti na uro.

Atomska energija in promet

To pa je poglavje bodočnosti. Motor se bo še bolj zmanjšal, vprašanje kuriva bo še bolj enostavno. Atomska sila nadkriljuje paro, bencin in elektriko prav v vsakem oziru. Zato lahko preobrazi tudi ves gospodarski promet.

Našim gospodinjam

Hihitanje . . .

Nežica je stara dvanaest let. In, prišla je v dobo „hihitanja“. Materi je padla kuharica iz rok, na očetovem jopiču je bela nit, bratcu se je zaletelo: Neži pa se hihita. „Kaj pa ti je?“ vprašuje mati. Ona pa ne odgovarja, ampak se smeji. Utrujen oče ukaže: „Mir daj!“ Neži s trdom potegne skupaj ustnice, hoče se držati resno, toda . . . z usti, polnimi žgancev se začne smejati, da na vse strani lete delci jedi. „Zdaj je pa že dovolj,“ je jezna mati, „zgubi se iz kuhinje, ko boš mirna pa spet pridi nazaj!“ Neži odide v vežo, kjer ji smeh preide. Ko spet sedi za mizo, se ceremonija ponovi. Neži se ne more zdržati, še drugi se nalezajo njenega hihitanja. Tudi učiteljici v šoli s tem ni prižaneženo. Samo, da je v razredu kar „ducat takih Nežic“. Sicer se ne smejejo vse naen-

krat, ampak ena gotovo. Učiteljici se včasih zdi, da bo obupala!

Kako postopati ob takim „hihitanju“? Kako ga odpravimo? Skoraj ni sredstva za odpravo. Najbolje je, čakati, da „hihitanje“ samo preide. Kaznovati deklice ne smemo. Kazni pa često povzročajo trajne duševne okvare.

Lahko se še tako trudimo, da pri mizi ne govorimo prav nič smešnega. Toda za takega dekliča je vse smešno. (Blagor mu!) Ponemod uvedejo pred ali po jedi četrte ure za smeh, kjer naj se otrok „shihita“. — Enkrat smo bili tudi mi taki, kajne, oče in mati? Zamislimo se v tisto zlato dobo in bomo prizanesljivi. To samo mine, morda še preje, če „hihitanja“ ne preganjamo. Skoro vsaka deklica v svojem naravnem razvoju mora preživeti tudi to. Prišel bo čas, ko bo Nežica še preveč resna in bi radi, da bi se več smejala. Zato pa se veselimo, če se naša „neumna goska“ malo hihita.

Kako prav kupujemo

V življenju gospodinje je eno izmed zelo važnih opravil: kupovanje. Skozi njene roke gre mnogo denarja. Navadno se gospodinja nit ne zaveda, kako pomembni so njeni nakupi. Seveda, če misli na 1000.— šil., ki jih mesečno izda za hrano svoje družine, to ni veliko. Je pa na sto tisoče, milijone gospodinj, ki z enakim, manjšim ali večjim izdatkom sodelujejo pri usmerjanju skoro celotnega svetovnega gospodarstva.

Toda, gospodinja se mora že v okviru svojega malega gospodinjstva na nakupovanje zastopiti. Z vsakim grošem, ki ga po nepotrebnem izda, oškoduje svojo družino.

Preden gremo kupovat, moramo že vedeti kaj bomo kupile. Ker če kupimo kaj napačnega, kaj nepotrebne, nas potem jezi, se kesamo in smo nezadovoljne. Pogosto kupimo stvar, ki je luksuz, ki je odveč v našem gospodinjstvu. Tudi, če kupimo blago cene kvalitete, navadno škodujemo sami sebi. Ker, kdor poceni kupi, kupi drago. Pred kratkim je Lizi kupila hlačke brcke za enoletno punčko (Strampelhosen). Zelo poceni jih je dobila. Bila je vesela svojega nakupa. Toda, ko jih je trikrat prekuhal in oprala so bile polne lukenj. Bile so preležane. Tiste, ki jih je kupila v specialni trgovini za otroške obleke, pa so držale celo leto. Bilo pa je v ceni samo za 5.— šil. razlike.

Zato si naj vsaka gospodinja izbere za geslo: „Samo dobro je v resnici poceni“. Stvari iz dobrega blaga trajajo leta in leta. Posebno v času med vojno je bila vsaka gospodinja vesela, če je imela rjuhe, odeje, obleke, namizno perilo dobre kakovosti.

ČASOPISNI ODMEVI

Fini „Grobijani“ in grobi „kulturniki“

Na drugem mestu berete naše poročilo o gostovanju ljubljanske opere. Potem, ko je le-to že bilo tiskano, so nam prišle v roke recenzije celovških listov. Zato jih prinašamo posebej. Kot ponavadi se mora tudi topot „Volkszeitung“ distancirati od splošnega odobravanja z naslednjo pripombo:

Režija Cirila Debeveca te iz commedia dell'arte izvira joče glasbene veseloligre ni predstavila tako brez teže in s tisto gracioznostjo, kot bi bilo pričakovati. Pri mešanju sestavin so pač deli zraven namesto Chiantija slivovko.

Če človek gleda „breztežnost“ nekaterih celovških prireditelj, res ne ve, kaj bi naj še pričakoval spricho iskrece, sproščene predstave ljubljanskih gostov. Kar se pa sestavin tiče, pa je učeni glasbeni kritik, ki mu očitno politični predsodki težijo presojo, vsaj o vinih slabo poučen. Vedeti bi moral, da Goldonijev in Wolf-Ferrarijev mojstrovine pač ni navdihnil težki, trpki Chianti iz oddaljene Toskane (ki ga v Benetkah pijejo največ — tuji turisti), ampak kvečjemu lahkotni bardolino ali kako drugo sladko vince iz bližnjih beneških in furlanskih vinogradov. Gospod ima pač o geografiji le bolj splošne pojme in bi bilo bolje, da bi se takih drznih primer ne posluževal, ker mu lahko spodrsne.

„Zgrizli bi se od zavisti“

„Die Neue Zeit“ pa piše:

„Gostje so prišli z komično opero „Štirje grobijani“ Wolf-Ferrarija, ki jo po naših krajih razmeroma redkokdaj predstavljajo. Bila je izvrstna predstava, ki le zategadelj ni bila v skladu z visokimi pričakovanji, ker je le-ta celo prekosila. Poznamo sicer kvaliteto ljubljanskega ensembela, zato smo se že veselili, ko smo na lepkih našli že dobro znana imena. Z značilno lučjo pa osvetljuje sposobnost te ustanove dejstvo, da je zadržano Nado Vidmarjevo mogla nadomestiti s pevko, ki je vlogi gotovo enako dobro zapela. In če človek pomisli na težave, ki jih imamo pri nas samo z enkratno zasedbo, bi se najraje požrl od nevoščljivosti.“

Hvali nato pevce, orkester in režiserja.

„Ploskanje je bilo prekipajoče in je prihajalo od srca. Ako pa bi bilo besedilo gledališkega programa, — za katerega pa ni odgovorno tukajšnje gledališče — primerno sestavljeno, bi se najbrž ne pripetilo, da je po tretjem prizoru nastal pravcati naval na garderobe. Vsekakor pa je bilo moč opaziti v plaščih celo ljudi, ki bi morali stvar poznati.“

Bili so to glasbeni kritiki nekaterih celovških časopisov.

Kaj hočemo! Če je tako, potem ni čuda, da so meščani, ki jim kritiki Volkszeitung-ovskega kova ustvarjajo „kulturno“ obzorje, temu zgledu slepo sledili, kot ovce. — Slovensko občinstvo v nedeljo pač ni potrebovalo nobenega programskega navodila za to, kako dolgo naj ostane v dvorani. Tudi za umevanje prefinjene umetnosti bolje služi naravni čut priprostitih ljudi kot pa meščansko strokovnjaštvo o „Slibowitzu“ in „Chiantiju“, kajti ta „umetnost“ je res — groba.

Vse to je preživelo vojno. Iz starih oblek je sešla in kombinirala nove.

Isto je pri živilih. Če kupiš boljši riž, ga je manj treba, ker se bolj nakuha.

Zdaj pred Božičem bomo spet več nakupovale. Kupujmo s premislekom, raje manj, pa tisto res dobro. Za gotovo pa ne kupujte različnega „kiča“, kot pravimo ničvrednemu blagu.

Radio-aparate znamk: Minerva, Philips, Ingen, Kapsch itd., šivalne stroje prvih svetovnih znamk kot Gritzner, Jax in Rast & Gasser, katere dobite že od šil. 2.730 naprej vam nudi trdka

JOHANN LOMŠEK

ŠT. LIPS, Tihoja 2, p. Dobrla ves

Odplačilo je mogoče na obroke. Cenik dobite po želji brezplačno.

Kreditna pomoč!!!

Dragocene foto in filmaprate, projektorje, zvočnike in nadomestne dele dobite tudi na ugodne obroke v

FOTOHAUS

Schmaüs

Klagenfurt, Heiligen-Geist-Platz 1.

VÖLKER MÖBEL

V bogati izbiri:

—> KUHINJE
—> SPALNICE
—> JEDILNICE
—> NASLANJAČI
—> TUJSKE SOBE

KLagenfurt,
VILLACHER RING 45 - 47

Pritisk na cene kmetijskih pridelkov na svetovnem trgu

V Rimu zboruje te dni FAO, organizacija Združenih narodov za poljedelstvo in prehrano. Po mnenju njenih strokovnjakov so se radi lanske na splošno slabe letine žitaric v Evropi mogle še naprej vzdrževati cene na dosedanj višini. Tudi sueška kriza, ki je za daljši čas spravila v nered mednarodne pomorske transporte, je prispevala svoje k visokim cenam.

Ker pa se je med tem proizvodnja žitaric in drugih hranil povečala, je v prihodnjih 12 mesecih pričakovati na svetovnih tržiščih povečano ponudbo živil in ostrejšo konkurenco med deželami, ki izvažajo agrarne pridelke, posebno ker so v slednjih zaloge že zopet znatno narastle. To se bo najprej poznalo pri cenah, seveda če se bodo napovedane uresničile.

nje mesa, sadja, povrtnine in drugih živil. V raziskovalnih laboratorijih ameriške firme „Raytheon Manufacturing Co.“ so že izvedli tozadevne poskuse. Živila ohladijo pod ničlo, istočasno pa jih podvržejo obsevanju z radarskimi žarki. Pri tem živila izgubijo 70 do 75 odst. vlage, se torej zelo osušijo, podobno kot pri nas delamo s sadjem v sušilnicah. Po tem zmrazjevalnem in sušilnem postopku z radarjem je moč živila, ki so zaradi oddane vlage mnogo lažja in zavzemajo mnogo manj prostora, shranjevati v prostorih z normalno dnevno temperaturo, ni treba torej hladilnikov.

Za ponovno uporabo je treba jih nekaj časa položiti v vodo, pri čemer zopet zadobijo svoje prvotno stanje, ne da bi pri tem kaj utrpela na dobrem okusu in aromi.

Ohranimo mladini veselje!

Sv. Miklavž je gotovo najbolj priljubljen svetnik, vsaj pri otrocih. Pri odraslih ga morda preseka v priljubljenosti le sv. Anton (tisti s prašičkom, seveda). Miklavževa darila so ena najlepših in najbolj poetičnih navad, kar se jih je obdržalo med našim ljudstvom iz starega časa in v tej obliki se bo verjetno tudi še dolgo obdržala.

Zal pa nam je za druge oblike miklavževanja, ki v zadnjih letih zamirajo. Na oni strani meje je začel izpodrivati Miklavža dedek Mrz, ki je že povsem poetiziran in le še bled ostanek miklavževske romantike. Prevzet je iz anglosaškega protestantskega sveta, kjer se je ohranil kot ostanek nekdanjega miklavževanja, kar dokazuje še zdaj njegovo ime: „Santa Klaus“. Kot dedek Mrz je moral izpremeniti še ime tako je izgubil zadnji sled nekdanje poezije. Pogrešajo jo mali, pa tudi veliki so se veselili ob veselju in presenečenju malčkov. Bili so sicer predvsem družabna prireditve, vendar so imeli tudi svoj kulturni in narodni pomen in je škoda zanje.

Pri nas na Koroškem pa je Miklavžev večer najlepši praznik otrok in dostikrat tudi odraslih. Dolgo poprej se mladina že veselila na dan in pridno uboga starše, da ne bi ji sv. Miklavž levite bral in imela oprava s parklji. V tem oziru je tudi vojna uničila precej narodnega blaga. Po vojni pa so šla naša prosvetna društva znova na delo in tako oživila spet stare šege in pričela uprizarjati Miklavževe igre in napravljati miklavževe večere. Upamo, da se bo ta lepa navada obdržala še dolgo ali pa vedno, med našim ljudstvom.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 9. 12.: 14.00—14.30 Poročila. Pregled sporeda. Domače pesmi pojejo domači pevci. — 18.45—19.00 Za našo vas. — TOREK, 10. 12.: 14.00—14.30 Poročila. Objave. Zdravniški vedež: Kaj povzroča zadah iz ust? — SREDA, 11. 12.: 14.00 do 14.30 Poročila. Objave. Kar želite, zaigramo. — 18.45—19.00 Za ženo in družino. — ČETRTEK, 12. 12.: 14.00—14.30 Poročila. Objave. Z nobenim purgarjem ne grem jaz tavšat. (Oddaja za podeželje). — PETEK, 13. 12.: 14.00—14.30 Poročila. Objave. Akustični mladinski list 4. št. — 18.45—19.00 Rast in življenje slovenske književne besede. — SOBOTA, 14. 12.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 15. 12.: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. — 07.25—08.00 8 pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Miklavžu JE PISAL

Ivan in Miloš sta se vračala iz šole. Imela sta si veliko povedati, zakaj bil je dan pred praznikom svetega Miklavža.

„Pisal sem svetemu Miklavžu, naj mi prinese škornje, sabljo, čepico in vlak,“ pripoveduje Miloš.

„Kaj praviš?“ se začudi Ivanček. „Ali sv. Miklavžu lahko tudi jaz pišem?“

„Seveda,“ odvrne Miloš. „Vidiš, ko še nisva hodila v šolo, tega nisva mogla storiti, ker nisva znala pisati, a zdaj je pa to lahka stvar.“

„Ali Miklavž izpolni vsako željo, ki jo napišeš?“ vpraša zopet Ivanček.

„Seveda, prav vsako željo,“ odgovori z resnim glasom Miloš.

„Joj, potem bom pa pisal sv. Miklavžu, naj prinese moji mami zdravi in ji pošlje prav dobrega zdravnika!“

„Kaj? Samo to?“ se začudi Miloš.

„Da, samo to, ker je to zelo veliko darilo, mnogo večje od vseh tvojih igrač,“ je ves zamišljen razlagal Ivanček.

„Brez skrbi bodi! To prošnjo ti bo sv. Miklavž prav rad izpolnil. Meni se zdi zelo majhna.“

Tako sta se fantka menila; za njima pa je korakal Milošev oče, ki je bil zelo bogat trgovec, in je prišel — kot običajno — čakati svojega sinčka pred šolo in ga spremljal, da bi ga na poti domov ne prekučnil kak avto. Pazljivo je poslušal Ivančkove besede o bolni mami, ki je bila hišnica v njegovi palači.

Medtem se je zvečerilo in luči so zagorele v bogatih izložbenih oknih, ki so bila prepolna Miklavževih daril.

Pred očetovo palačo je dejal Miloš svoje mu prijatelju: „Jutri zjutraj pridem k tebi, da ti pokažem, kaj mi je prinesel Miklavž.“

„Pridi!“, mu odvrne Ivanček in boječe dostavi: „Ali misliš, da mi bo prinesel sv. Mi-

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Občni zbor Katoliškega prosvetnega društva „Planina“ v Selah

V nedeljo, 24. novembra je pokazal občni zbor razgibanost tega društva. Udeležil se ga je cvet naše mladine, zastopani pa so bili tudi stari prosvetarji. Društvo šteje zdaj 87 članov, knjižnica 424 knjig. V preteklem poslovnem letu je društvo imelo 11 javnih nastopov v različne namene: za pouk in zabavo, za širjenje misijonske misli in versko utrditev, na mladinski dan na Šajdi in pri dnevu bratstva narodov v Marijinem Selu. V Šmarjeti je gostovalo dvakrat: z miklavževanjem in s šaljivo igro „Trojčki“ — Nove-mu odboru načeljuje kot predsednik Hanzej Čertov, p. d. mladi Adamk. Tudi druga od-

borniška mesta so poverjena članom in članicam, ki z dosedanjim prosvetnim delom dokazujejo, da hočejo tudi zanaprej delati za kulturni podvig Selanov. Gospé Zofki Drenovec, ki se je po poroki preselila na Holandsko, je društvo dalo primerno poročno darilo, občni zbor pa jo je v priznanje za njeno delo v društvu v desetih letih kot tajnica, knjižničarka, igralka, režiserka, suflerka in oskrbnica društvenih prostorov imenoval za častno članico.

Mladina, okleni se prosvetnega društva! Tu si pridobiš umske in srčne izobrazbe, tu najdeš pošteno zabavo!

Kulturna prireditev v Kotmari vesi

Farna mladina je otvorila 24. novembra zimsko igralno sezono z znano igro „Gospod mora biti“. Igro je v dveh predstavah posetilo nad 250 ljudi, ki so bili vsi navdušeni nad tolikim lepim doživetjem. Gospoda Franceta je dovršeno igral naš slavnj tenorist Kosmačev Francej. Očeta, iz katerega je govorila velika ljubezen do domače grude, je podal režiser igre — organist Lojze. Hudo-bno mater, ki je svojega sina silila v duhovski stan, je sijajno igrala Pibrova Nani. Zaljubljeno Ančko pa je predstavljala Eli Stangl, ki je pretakala na odru resnične solze, ko je slišala iz daljave pesem: „Novi mašnik, bod' pozdravljen!“ Čimžarjeva Mici je sijajno rešila vlogo potovke-klepetulje. Ob nastopu prismojenega Pepeja, ki ga je posrečeno podal Piršev Lipi, se je cela dvorana prisrčno nasmejala. Tudi ostale osebe so lepo rešile svoje vloge. Cerkveni pevci so z ubranim petjem rodoljubnih pesmi poskrbeli za glasbeni užitek. Posebno je

ugajala spevoigra „Snubači“. Ko je občinstvo zapuščalo dvorano, se je zahvaljevalo Farni mladini za lepi duhovni užitek ter prosilo, da bi mu čim prej spet nudila kaj tako lepega.

Naše prireditve

VABILO

Slovensko katoliško prosvetno društvo v Smihelu

priredi kulturno predavanje o romanu v Marijino Selo (Maria Zell) z barvanimi slikami in oddaji na magnetofonu ter druge slike na čast Breznadežni. Zbrali se bomo v nedeljo dne 8. decembra 1957 ob pol 3 popoldne v Šercerjevi dvorani.

Slike nam bo pokazal in predaval č. g. V. Zaletel. Vsaj od blizu in daleč ste iskreno vabljeni, posebno še tisti, ki niste bili v Marijinem Selu (Maria Zell).

klavž zares zdravila za mamico, če mu bom pisal?”

„Seveda,“ se vmeša v pogovor Milošev oče. „Nič se ne boj! Vse boš prejel, kar boš na listič napisal. Pismo pa položiš pred vrata na prag.“

„Bom“, je ves srečen vzkljnil Ivanček in stekel proti svojemu stanovanju. Rahlo je pritisnil na kljuko in tiho odprl vrata, da ne bi zbudil bolne mame.

Ivanček je v resnici ljubil svojo mamico. Pred nekaj dnevi mu je nevarno zbolela: ker ni bilo prav nič denarja pri hiši, si ni mogla privoščiti ne zdravnika in ne zdrvil. Dečkovo srce se je kar zvijalo v velikih bolečinah in skrbeh in misli so mu bile vedno le pri mami, naj je bil v šoli ali v cerkvi. Stara Neža, ki je namesto mamice opravljala hišniške posle, je odkimavala z glavo in večkrat žalostno pogledala Ivančka: „Fant, molj za mamo, ker drugače boš kmalu sam!“ Od tedaj je Ivanček porabil vsak prost trenutek za molitev. Molil je celo v postelji in med molitvijo je ihtel. Vsak večer je zaspal v molitvah in solzah.

Ko je stopil Ivanček onega večera v sobo, je mamica spala. Po prstih se je približal postelji in poljubil bolnico roko. Prižgal je luč, pa jo je zastrl z žepnim robcem,

da ne bi svetloba motila speče matere.

Iz šolskega zvezka je iztrgal list in s svinčnikom je napisal tele vrstice:

„ljubi miklavž vem da si dober tudi mi-loš mi je pravil o tebi pošlji moji mami zdravi! da ozdravi — pozdravlja te tvoj ivanček.“

Samo male črke je šele poznal Ivanček, vejice in pike so mu bile španska vas.

Listič je lepo zganil in ga vtaknil v že rabljen ovoj. Prečrtal je naslov, ki je bil na njem zapisan, in ob strani zapisal: „naj prejme sveti miklavž.“

Položil je pismo na prag, kakor mu je svetoval Milošev oče. Nato si je vzel iz omare kosček kruha, in ga slastno pojedel, opravil je svojo molitev in ves potolažen legel v posteljo.

Naslednje jutro je zelo zgodaj nekdo potrkal na vrata. Mamica je zbudila Ivančka, ki je skočil takoj iz postelje in hitel odpirat. Pred vrati je stal Miloš z veliko škaflo v rokah:

„Ivanček, poglej, kaj ti je prinesel sv. Miklavž pri nas!“

Ivanček je stal pred Milošem kot okamenel. Pogledal je na prag. Pisma ni bilo več tam. Torej je res: Sv. Miklavž je uslišal njegovo prošnjo. Trepetaje je z Miloševo pomočjo odvezal vrvico in odstranil pokrov. Škatla je bila polna slaščic; na vrhu pa je ležal zavitek z napisom „100 šilingov za zdravila“.

Ivanček se je od same blaženosti kar razjokal; pograbil je denar in stekel k mami: „Mamica, zdaj pa ne boš umrla. Sv. Miklavž te bo pozdravil.“

Tudi mamica se je zjokala. Sklonila se je nad Ivančka in ga vroče poljubila. — Kmalu za to prvo radostjo je prišla druga. Zopet trkanje, vrata se odpro in v sobo stopi zdravnik:

„Ivanček, sv. Miklavž me pošilja, da ozdravim tvojo mamico.“

To je bilo za srečnega dečka preveč. Zdrknil je na kolena, dvignil svoje drobčane ročice in gledaje v nebo molil:

„Večna ti hvala, sv. Miklavž, za tvoje velike darove!“

Zahvala

KRŠČANSKA KULTURNA IN GOSPODARSKA ZVEZA se zahvaljuje vsem sodelavcem, predvsem selskim fantom in dekletom pod vodstvom č. g. Miheliča in g. Matka, absolventom in absolventkam naših strokovnih šol kakor tudi šentjanski farni mladini za priprave in rediteljstvo. Vsi ste pripomogli z vašo požrtvovalnostjo k velikemu uspehu Rožanskega dneva.

Fr. Ločniškar:

Na Miklavžev večer

Noč razgrinja lahna krila
nad zemljo,
dete v postelj položila
mati je skrbno.

Obnovila mu povest je
davnih dni,
da Miklavž otroke pridne
obdari.

Pravila že njej je mati
to povest
in še danes v duhu vidi
vso prelest.

V mislih prede srečo davno
in se radosti.

Dete sanja in obnavlja
srečo bajnih dni.

Neznano pleme

PINTIBU

Avstralska odprava, ki je šla letos poleti raziskovat neznane predele osrednje Avstralije, je tam našla plemo, ki živi še vedno v kameni dobi. Vodja odprave Mr. E. C. Evans je po vrnitvi odprave v Darwin izjavil, da plemo Pintibu živi neverjetno preprosto življenje. To so puščavski nomadi, ki ne gradijo niti najpreprostejših koč iz dračja ter se stalno selijo. Hranijo se s podganami in mišmi, oblek pa sploh ne poznajo. Ko so se srečali s skupino 42 ljudi tega plemena, je bilo to prvo srečanje belcev in tega plemena.

Odprava se je zanimala, kako to plemo lahko sploh živi v tej puščavi, kjer primanjkuje hrane in vode. Najhujša težava je seveda pomanjkanje vode, ker je to suha pokrajina brez dežja in rek. Voda je samo na nekaterih mestih v posebnih jamah. Mesta teh jam so največja tajnost plemena in vsaka izdaja se kaznuje s smrtjo. Na daljavi več sto kilometrov, kolikor jih je odprava prevozila po puščavi, je našla samo dve taki jami z vodo. Našli pa so tudi jame, ki so jih tamkajšnji domačini sami kopali, da bi prišli do vode. Pintibu-pleme še vedno lovi s primitivno sulico in neke vrste bumerangom iz mulgovega lesa. Vžigalic seveda ne poznajo. Ogenj prižigajo tako, da drgnejo les ob les toliko časa, da se vname suha trava. Vžigalice so videli prvič v življenju pri beli odpravi.

Plemo je bilo prijateljsko do odprave in je z njo sodelovalo. Zdravniku odprave dr. Johnu Hargraveju so se pustili pregledati. Našel je trahom in razne ošesne bolezni. Otroci pa so bili debeli, njihove matere pa zdrave.

Adventno razpoloženje v družini

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Lev Nikolajevič Tolstoj:

Predraga zadeva

Blizu francosko-italijanske meje leži ob obali Sredozemskega morja majhna država z imenom Monako. Mnoga provincijska mesta se lahko pohvalijo z večjim številom prebivalstva kot ta kraljevina, kajti v njej prebiva le sedem tisoč prebivalcev. In če bi vsa zemlja te kraljevine razdelili, ne bi prišel niti en hektar na prebivalca. Toda v tej kraljevini-igrački je živel pravi kralj in imel je dvor, dvorjane, ministre, škofa, generale in vojsko.

To ni bila velika vojska, skupno je štela le šestdeset mož, toda vojska je le bila. Tudi v tej kraljevini so obstajale davščine kakor povsod: carina na tobak, na vino in alkohol in taksa za volitve. Toda čeprav so ljudje tam pili in kadili prav tako kakor v drugih deželah, jih je bilo tako malo, da je imel kralj velike težave, da bi preživel svoje dvorjane in uslužbence, pa tudi samega sebe — če ne bi bil našel novega vira dohodkov. Ti posebni dohodki so prihajali iz neke igralnice, kjer so ljudje igrali na ručeto. Ljudje so igrali in najs so izgubljali ali dobivali, lastnik je dobil določen odstotek pri vsaki igri; od tega dohodka pa je plačeval kralju velik znesek. Razlog je bil v tem, ker je bila to edina takšna igralnica v Evropi. Nekateri majhni nemški vladarji so imeli navado, da so imeli podobne igralnice, toda pred nekaj leti jim je bilo to prepovedano, ker so prinašale igralnice mnogo zla. Človek je prišel, da preizkusi svojo srečo, tedaj je tvegall vse, kar je imel, in izgubil, nato je stavil še denar, ki ni bil njegov, in je izgubil tudi tega in v obupu se je sam ubil. Tako so Nemci prepovedali svojim vladarjem, da bi imeli dohodke na tak način; kralj Monaka pa ni imel nikogar, ki bi mu to prepovedoval, in tako je imel še nadalje monopol nad tem opravkom.

Tako je vsakdo, ki je hotel igrati, odšel v Monako. In naj so izgubili ali dobili, kralj je dobil svoje. „S poštenim delom ne zaslužiš kamnitih palač,“ pravi pregovor; monakovski kralj je vedel, da je to umazan opravke, toda kaj naj stori? Živeti mora; ne zadostuje mu, če črpa dobiček iz pijače in tobaka. Tako torej živi in vlada, kopiči denar in vzdržuje dvor z vsemi ceremonijami pravega kralja.

Ima svoje kronanje, slavnostne sprejeme; deli nagrade, izreka obsodbe in pomilovanja; ima tudi svoje parade, svete, zakone in sodišča; prav tako kot drugi kralji, samo v manjšem obsegu.

Toda pred nekaj leti se je dogodil v tej kraljevini-igrački umor. Ljudstvo te kraljevine je miroljubno in takšna zadeva se nikoli prej ni primerila. Sodniki so se zbrali z velikimi ceremonijami in sodili zadevo na najzakonitejši način. Na razpravi so bili sodniki, tožilci, porotniki in branilci. Razpravljali so in sodili in na koncu razsodili, da se naj zločincu odseka glava, kakor to

zahteva zakon. Do sedaj je bilo vse v redu. Nato so predložili razsodbo kralju. Kralj je prečital sodbo in jo potrdil. „Če mora mož biti pogubljen, naj bo pogubljen.“

V tej zadevi pa je bila samo ena zanka: niso imeli niti giljotine za sekanje glave, pa tudi ne moža, ki bi pogubljenje opravil. Ministri so razpravljali o zadevi in sklenili, da pošljejo francoski vladi prošnjo, naj jim Francija posodi stroj za sekanje glave in strokovnjaka za sekanje glave zločincem; in če more, naj bi jih Francija ljubeznivo obvestila, koliko bo to stalo. Pismo so odpisali. Teden dni pozneje je prišel odgovor: lahko jim pošljejo tak stroj in strokovnjaka, toda to jih bo stalo 16.000 frankov. Odgovor so izročili kralju. Kralj je razmisllil. Šestnajst tisoč frankov! „Ne izprača se dati toliko denarja za takega malopridneža,“ je dejal. „Ali je mogoče napraviti to nekoliko ceneje? 16.000 frankov je vendar več kot dva franka na prebivalca. Ljudje tega ne morejo plačati in utegnili bi priti do upora!“

Tako je bil sklican svet, da bi razmisllil, kaj bi bilo storiti; in sklenili so, da pošljejo podobno prošnjo Italiji. Francoska vlada je republiška vlada in torej nima pravega spoštovanja do kraljev, italijanski kralj pa je bratski monarh in bo morda zato cenejši. Tako so napisali še eno pismo in kmalu prejeli odgovor.

Italijanska vlada je spročila, da bo rade volje poslala stroj in strokovnjaka; vsa zadeva bo stala 12.000 frankov, všteti potne stroške. To je bilo ceneje, toda še vedno je bilo mnogo. Zares se ni izplačalo porabiti toliko denarja za malopridneža. Še vedno bi to pomenilo po dva franka na prebivalca. Ponovno je bil sklican svet. Razpravljali so in razmišljali, kako bi to storili z manjšimi stroški. Ali ne bi mogoč to opraviti kak vojak na surov, domači način? Poklicali so generala in ga vprašali: „Ali nam lahko najdete vojaka, ki bi temu človeku odsekal glavo? Vojaki v vojni ubijajo ljudi. Tega jih pravzaprav tudi učimo.“ General se je pogajal s svojimi vojniki, da bi videl, ali se bo kdo lotil tega opravka. Toda noben vojak tega ni hotel storiti. „Ne,“ so rekli, „ne vemo, kako se to dela; tega se nismo učili.“

Kaj storiti? Ponovno so ministri razpravljali in razpravljali. Sestavili so komisijo, nato komite in podkomite, na koncu pa so odločili, da je najbolje, če spremenijo smrtno obsodbo v dosmrtno ječo. Na ta način bo kralj javno pokazal svojo milost, razen tega pa bo vsa stvar tudi cenejša.

Kralj se je strinjal s predlogom in tako je bila zadeva urejena. Zdaj je bila edina ovira v tem, ker Monako ni imel primernege zapora za moža, obsojenega na dosmrtno ječo. Imeli so le majhen zapor, ki so vanj od časa do časa zapirali ljudi, niso pa imeli nobenega stalnega zapora. Končno so le našli primeren kraj; tja so vtaknili mladega mo-

ža, pred vrata pa so postavili stražarja. Ta stražar je imel nalogo, da straži ujetnika in da mu prinaša hrano iz dvorne kuhinje.

In tako je minilo leto dni. Nekega dne je kralj pri pregledu dohodkov in izdatkov opazil pri izdatkih novo rubriko. Ta rubrika je imela naslov: vzdrževanje kaznjence, in zneski v njej niso bili majhni. Kaznjenec je imel posebnega stražarja, pa tudi prehrana ni bila poceni. Vse skupaj so znašali stroški za kaznjence nad 600 frankov letno. Najhuje pa je bilo, da je bil kaznjenec še mlad in zdrav in bi utegnil doživeti najmanj šestdeset let. Kadar prične človek resno razmišljati, postaja zadeva resna. Tako ne gre več dalje. Zato je kralj zbral svoje ministre in jim dejal:

— Najti morate kakšen cenejši način vzdrževanja tega malopridneža. Tako je predrago.

In ministri so se sestajali in ponovno razpravljali o situaciji, dokler ni eden od njih dejal:

— Gospoda, po mojem mnenju moramo odpustiti stražarja.

— Toda potem nam bo kaznjenec pobegnil, — so odgovorili ostali ministri.

— Dobro, — je dejal prvi govornik, — naj pobegne. Potem ga bomo pa obesili.

Tako so obvestili kralja o svojem sklepu in kralj se je strinjal z njimi. Stražar je bil odpuščten, ministri pa so čakali, kaj se bo zgodilo. Toda ko je prišel čas kosila, je zločinec stopil iz svoje celice in ker ni bilo stražarja nikjer, je sam odšel v kraljevo kuhinjo in si prinesel kosilo. Vzel je, kar so mu dali, se vrnil v zapor, zaprl vrata za seboj in ostal notri. Naslednjega dne se je vse ponovilo. Ko je prišel čas, je odšel po hrano; na beg pa še pomislil ni! Kaj zdaj? Ponovno so se ministri sestali in razpravljali, kaj naj storijo.

— Moramo mu odkrito povedati, da ga ne želimo dalje vzdrževati, — so dejali.

Pravosodni minister je ukazal, naj pridejo kaznjence predenj.

— Zakaj ne bežiš — je vprašal minister. — Stražarja ni, lahko greš, kamor koli hočeš, kralj ti ne brani.

— Verjamem, da mi kralj ne brani, — je odgovoril možakar, — toda jaz nimam kam iti. Z obsodbo ste mi uničili ugled in ljudje mi bodo obračali hrbet. Razen tega sem se nekako odvalil dela. Napravili ste veliko napako. To ni fair. Če ste me že obsodili na smrt, bi me morali usmrtiti; tega pa niste storili. To je prvo. Proti temu se nisem pritožil. Potem ste me obsodili na dosmrtno ječo in nastavili stražarja, da mi prinaša hrano; čez nekaj časa pa ste ga odpustili, tako da si moram sam nositi hrano. Zopet se nisem pritožil. Zdaj me pa hočete spoditi! Tega ne prenesem. Napravite, kar hočete, toda jaz nočem iti!”

Kaj storiti? Še enkrat se je sestal Veliki svet. Kaj naj ukrene? Možakar noče iti. Razmišljali so in razmišljali. Edini način, da se ga rešijo, bi bil ta, da mu dajo pokojnino. O tem so obvestili kralja.

— Drugega izhoda ni, — so mu rekli, — na neki način se ga moramo znebiti.

Določili so pokojnino v višini 600 frankov, in to so sporočili kaznjencu.

— Dobro, — je dejal kaznjenec, — meni je vseeno, če se zavežete, da mi jo boste plačevali. Pod tem pogojem sem voljan oditi.

Tako je bila zadeva urejena. Prejel je vnaprej tretjino svoje pokojnine in zapustil kraljevo področje. Emigriral je, to se pravi, naselil se je onstran meje, kjer je kupil kos zemlje in pričel gojiti povrtnino za trg in še danes udobno živi. V določenem časovnem razdobju odhaja točno po svojo pokojnino. Ko jo dobi, stopi v igralnico in stavi na dva franka; včasih kaj zadene, včasih izgubi, potem pa se vrne domov. Živi mirno in dobro.

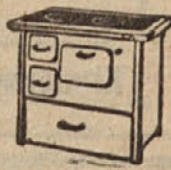
Njegova sreča je, da ni zagrešil zločina v kakšni drugi državi, kjer niso potrebni takšni posebni stroški, če želijo komu odsekati glavo ali ga obsoditi na dosmrtno ječo!

Peči, štedilnike

KAKOR VSE KMETIJSKE POTREBSCINE
dobite najugodnejše pri

**HANS
WERNIG**

Celovec, Paulitschgasse (Prosenhof)

Oblačila za deževne dni, plašče iz balonske svile, pristne Hubertus-plašče in zimske plašče dobite samo v strokovni trgovini

V. TARMANN

KLAGENFURT, Völkermarkter Strasse 16

Otroški vozički - Moško in damsko perilo - Hubertus - plašči za otroke

Hans Thomasser

Irgovska hiša

VILLACH, Widmannsgasse 22

WIENER PELZWERKSTÄTTE

J. Vesely

KLAGENFURT, OBSTPLATZ 2

1932 - 1957

Kožuhasti-

iplašči

ipopiči

obešalniki

Vsako delo je kakovostno izvedeno. Veliko skladišče kožuhovin.

Prijetno lahko spite na pernatih zimnicah in z oddejo ki, jih dobite pri

LODRON

VILLACH, Lederergasse 12

Dufflecoats - Paletots

Zimski plašči

Hubertus-plašči za lovce

Anoraks - Klinaste hlače

H. Winkler

KLAGENFURT, Pernhartgasse 10

Ugodna plačila na obroke

in vsa popravila prompt!

Moške obleke - Športne sakoje

Posamezne hlače - Plašče

priporoča poceni

WALCHER

Klagenfurt, 10. Oktober Straße 2

JULES VERNE:

Potovanje na **Luna** *)

Drugi član po tem razgovoru so vsi člani krožka dobili tole okrožnico:

Baltimore, 3. oktobra

„Predsednik 'Topniškega kluba' vljudno obvešča svoje tovariše, da jim bo na seji 5. oktobra sporočil nekaj, kar jih bo zelo zanimalo. Zato jih prosi, da se odtegnejo kakršnemu koli drugemu opravku in se odzovejo temu vabilu.

Prisrčno jih pozdravlja njihov

Impey Barbicane, P. T. K.”

Drugo poglavje

Sporočilo predsednika Barbicane

5. oktobra ob osmih zvečer se je nagnetlo sila ljudi v salone „Topniškega kluba“ na trgu Unije št. 21. Vsi v Baltimore prebivajoči člani krožka so se odzvali povabilu svojega predsednika. Dopisujočih članov so brzovali navozili v mesto na stotine in čeprav je bila sejna dvorana izredno velika, ni bilo za ves ta učenjski svet v njej prostora. Zato so navalili tudi v sosednje dvorane, popolnili hodnike do zadnjega kotička in zasedli tudi polovico dvorišča; tam so se pomešali z navažnimi smrtniki, ki so tu-

di povsod pritiskali na vrata; vsi so se silili čimbolj v ospredje, saj so vsi željno in nestrpnno pričakovali sporočilo predsednika Barbicane; zato so se prerivali, suvali in mečkali s tisto sproščeno podjetnostjo, ki je značilna za množice, vzgojene v duhu samovlade.

Tujec, ki bi bil tisti večer zašel v Baltimore, ne bi dobil dostopa v veliko dvorano, tudi če bi plačal vstopnino z zlatom; rezervirana je bila izključno le za redne in dopisujoče člane kluba; nihče drugi ni smel noter, tako da so se morali tudi mestni veljaki in občinski svetniki razkropiti med množico svojih podanikov, če so hoteli ujeti kako besedo iz dvorane.

Ogromna sejna dvorana je bila prava paša za radovedne oči. Svojemu namenu je sijajno ustrezala. Na široke možnarje so bile montirane topovske cevi, ki so namesto stebrov podpirale oboke iz železa, ulitega v obliki čipk. Na stenah so se križale in prepletale zbirke kratkocevnih pušk, „pihal“ z razširjeno cevjo na koncu, arkebuz, karabink in sploh vsega starega in modernega orožja. Plinska luč je živo plapolala iz tisočih revolverjev, nanizanih v lestence, lampioni iz pištoli in orjaški svečniki, prirejani iz snopov pušk pa so bleščelo razsvetljavo še bolj povzdignili. Modeli topov, vzorci bron, preretane tarče, plošče, preluknjane od krogel „Topniškega kluba“, garniture basalnikov in čistilnikov, venci

bomb, grozdi izstrelkov in v kite nanizane granate, z eno besedo, vsa topničarska kramna je bila razpostavljena na tako prečudne načine, da je bila videti izdelana bolj za okras kakor za morijo.

Na častnem mestu je bilo razstavljeno v prekrasni stekleni omarici nabojišče, razbito in zvito od eksplozije smodnika; to je bil dragocen ostanek topa J. T. Mastona.

Na koncu dvorane je sedel na širokem odru predsednik v družbi štirih tajnikov. Njegov sedež je bil pritrjen na umetniško izdelano lafeto in je imel orjaško obliko 75 centimetrskega možnarja; naravnani je bil v kotu devetdeset stopinj in obešen za tečaje, tako da ga je predsednik lahko zabil, kar mu je v vročih pasjih dneh zelo dobro delo. Na pisalni mizi, se pravi na velškanski pločevinasti plošči, podprti s šestimi topovskimi cevmi je stal imeniten črnlnik, izdelan s tankim okusom in lepo gravirane pištole težkega kalibra, poleg zvonca, ki ni zvonil, ampak po potrebi pokal kot revolver. Med silovitimi debatami je ta zvonec posebne vrste komaj preglasil viharne glasove razburjenih topničarjev.

(Dalje prihodnjik)

Ogromna izbira
TEPPICHE

PRAUSE
KLAGENFURT, Bahnhofstraße - Fleischmarkt

Back mit uns! In unsrer Küche
beginnt das Fest der Wohlgerüche
Alle schnuppern schon begehrllich
Ja, mit König! Da wird's herrlich!

... wir backen mit
König

Ein wertvolles Festgeschenk für
alle Frauen, die gerne gut backen!
Das große König-Buch
Bunt! Modern! 113 Backrezepte!
Jeder Kaufmann gibt Auskunft.

ZBORNICA OBRTNEGA GOSPODARSTVA ZA KOROŠKO
Trgovinski oddelek

Za

božične nakupe

koroškega prebivalstva bodo vse trgovine v

SREDO, dne 11. decembra in v

SREDO, dne 18. decembra

(in v Velikovu-mesto v četrtek, dne 5., 12. in 19. decembra)

TUDI PO POLDNEVIH ODPRTJE.

Poleg tega so še trgovine odprte na

Srebrno nedeljo

dne 15. decembra in na

Zlato nedeljo

dne 22. decembra

od 9. do 12. ure in 14. do 18. ure.

Kdor pravočasno kupi, ima še največjo izbiro!
Tistemu kupcu, ki ne prihiti v trgovino zadnji trenutek, trgovec lahko posveti več časa!

KOROŠCI, KUPUJTE V DOMAČI TRGOVINI!

KOVČKE

torbe za potovanje iz lepega blaga, aktovke, kakor vse druge potrebščine za potovanja, moderne damske torbe v največji izbiri poceni v stari znani strokovni trgovini torb

Hans Pacher

KLAGENFURT, Burgg. 12

KAUFT SCHUHE

BEI
Grohar

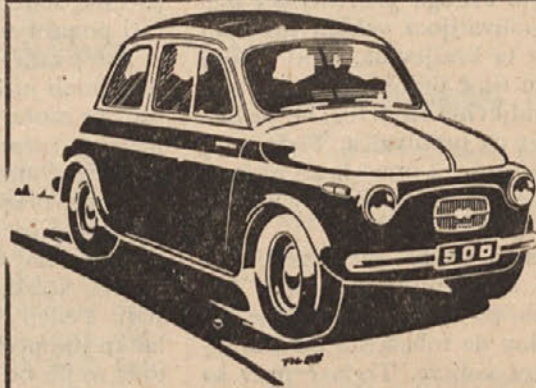
Že sedaj
posebno ugodne
božične cene
pri

SATTLER

Klagenfurt, am Heuplatz.

SINGER - šivalni stroji

za gospodinjstvo in obrt, v preiskušanih modernih tipih, takoj dobavljivi. Klagenfurt, Bahnhofstrasse 4 in Villach, Bahnhofstrasse 14.

Sedaj
na-
ročite!

PUCH-AVTOMOBIL

se obnese tudi kot prvovrsten voz za v hribe
in navdušuje vedno bolj

cena šil. 23.800

naplačilo 2380.-

vse drugo v 30 mesečnih obrokih. Predvajanja in prospekte pri

FAHRZEUG-
HAUS

ERICH HERZOG

KLAGENFURT, 8.-Mai-Strasse 15 - Tel. 56-08

Ali že veste...

kaj boste za BOŽIČ podarili??? Če ne veste, potem obiščite novootvorenjo strokovno trgovino za gospodinjske in kuhinjske potrebščine trdke

VINZ. ZWICK

KLAGENFURT, ALTER PLATZ 17, neben Rößlwirt

Tam si lahko v miru izberete in boste našli lepa darila!

Veliko veselje boste napravili vaši ženi ali gospodinjji, če ji boste preskrbeli Mixer, lonce, v katerih se hitro kuha, pribor in druge kuhinjske potrebščine. Tudi novo peč ali štedilnik si lahko zberete.

OBISČITE NAS MIMOGREDE, SPLAČA SE!

QUALITÄT
IM MODENHAUS
BLATTERER
VILLACH, BAHNHOFSTRASSE

ZENITEV

Samski trgovec, ki ima svojo hišo in avto, išče Slovenko, narodno zavodno žensko štiridesetih do petdesetih let, ki ima tudi veselje za trgovino. Poroka ni izključena. Otrok ni ovira. Točne obljavitve

se dobijo pod šifro „Uvidevnost“ pri uredništvu „Našega dnika“.

OPTIKER SEKERKA

KLAGENFURT, 10.-OKTOBER-STR.

Spielwaren

KINDERFAHRZEUGE

BABY-AUSSTATTUNG

Kinderbekleidung von 1-16 Jahren

Darujte za Božič

blago in perilo
iz trgovine

L. MAURER

Klagenfurt, Alter Platz 35

Katere prednosti

Vam nudi!

Teppichhaus Rademayer

PRI NAKUPU PREPROG - PREGRINJAL - BLAGA ZA POHIŠTVO - NAMIZNEGA IN POSTELJNEGA PERILA

1 NAJVEČJO IZBIRO

2 PAZLJIVO POSTREŽBO

3 NIZKE CENE - PLAČILNE OLAJSAVE

BELJAK-VILLACH - POSTGASSE 3 - TEL. 47-67

Nogavice, žensko spodnje perilo, moške in otroške hlače dobite najceneje pri **STOFFSCHWEMME**, Klagenfurt, Benediktiner Platz.

JEEP — odprte ali zaprte rabljene in poceni vedno dobavljiva **AUTOVERWERTUNG — RUMWOLF**, Klagenfurt, Flatschacher Strasse 18.

ENOOSNI PRIKLOPNIKI, osi za priklopnike, platišča, vzmeti in obroče dobavlja rabljene in poceni **AUTOVERWERTUNG RUMWOLF**, Klagenfurt, Flatschacher Strasse 18.

Božična darila

**Steklo - Porcelan
Keramika - Pribor
Kuhinjske predmete**

dobite v veliki izbiri in poceni v strokovni trgovini za gospodinjstvo

M. SEHER

Klagenfurt, Bahnhofstrasse (Verkaufshallen)

Podružnica v Ursulinengasse 1 (Ursulinenkloster)

Lepa
božična darila

Radio-aparate, likalnike, lustre kakor vse električne potrebščine dobite pri

Ernst Schneider

Villach, Bahnhofstrasse 9

Brez kemičnih dodatkov

SMUČI

Elastične hlače za smučalci

Veterni jopiči

(Anoraks)

Sportna oblačila

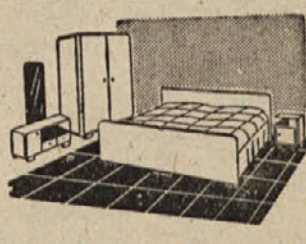
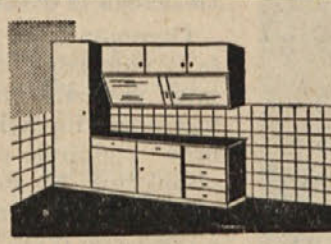
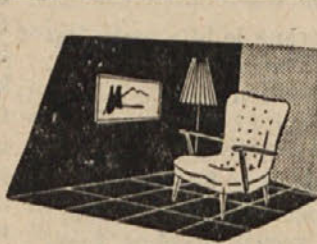
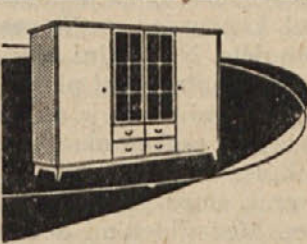
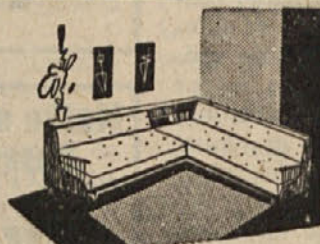
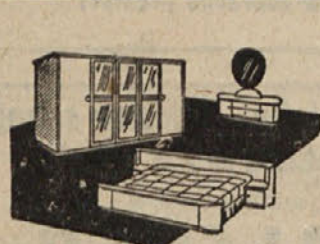
Čevlje za smučalce

Smuči in pritlikline
CCM-ledni Hokey
Sanke
Drsalke

**SPORTHAUS
RADER**

KLAGENFURT

IMA NAJVEČJO IZBIRO

DAS HAUS DER GUTEN MÖBEL

Teilzahlungen / Zustellung frei Haus

Reiche Auswahl an **Teppichen** und **Gardinen**

Annahme von Eisenbahner-Darlehensscheinen

STADLER

KLAGENFURT
THEATERGASSE 4